

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Devintieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical

Adelaide, 1956 m. balandžio/April 2 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 7 (196)

STALINAS — ŽMOGŽUDYS IR RUSIJOS "DARBO LAUDIES" PRIEŠAS

Baigiantis 20-jam komunistų partijos kongresui Maskvoje Chruščiovas atvirai pareiškė, kad "neklaidingas" "tėvas ir mokytojas" Stalinas buvęs ne kas kitas, kaip paprastas žmogžudys, kuris pridaręs daugybę klaidų. Naudodamas negirdėtą terorą, Stalinas privertęs ir dabartinius Kremlius vadovus būti jam paklusniais ir įvedęs savo asmens garbinimą. Stalino adresu ir kiti kalbėtojai pasakė daug karčių tiesos žodžių.

Pradėti visoje Rusijoje darbininkų mitingai, kuriuose reikalaujama šalinti Stalino paveikslą iš visų įstaigų ir įmonių. Daug kur jau išneštas ir sutryptas į purvą. Tik Georgijoje, Sta-

lino gimtinėje, įvyko priešingos demonstracijos. Ten buvo protestuojama prieš Stalino nuvertinimą. Turėjo įsikšti kariuomenė, kuri tam tikrą demonstrantų skaičių nušovė.

Šitoks Stalino nuvertinimas sumaišė kortas ne tik rusams, bet ir vakariečiams. Visiems naciškūs motyvai. Tačiau, atrodo, motyvų reikia ieškoti pačios Sovietų Rusijos viršūnėse, o tai reiškia, kad Kremliuje eina kova dėl valdžios. Nuvertinus Staliną iškyla Chruščiovo figūra, nors jis ir skelbia, kad asmens garbinimas turi būti pasmerktas, o vadovauti turi kolektyvas. Kiekvienam aišku, kad Stalinas buvo didžiausias žmogžudys, kokį istorija bežino, tačiau ir Chruščiovo vadovybėje jau ne vienam galva nulėkė, taigi, ir šis maža kuo geresnis.

Šitoks Stalino išniekinimas turi vieną ypatingai gerą pusę: Rusijos žmonės pamatė visu aiškumu, kokie žmogžudžiai juos valdo. O demonstracijos, nesvarbu kokiais motyvais, išjudina mases bent kiek galvoti.

Maskvos satrapų baimė dėl savo kailio

Kaip jau buvo skelbta, balandžio antroje pusėje į Angliją vykstą vyriausieji Kremlius budeliai — Bulganinas ir Chruščiovas. Tokios rūšies asmenis, kaip paprastai, persekioja baimės ir netikrumo manija. Perdaug jie nusikalta žmonijai ir perdaug ant jų sąžinių suguldyta nekaltų aukų, kad jie galėtų jaustis ramūs ir be baimės galėtų pasirodyti laisvajame pasaulyje.

Taigi, nepasitikėdami britų saugumo policijos priemonėmis, jie pasiuntė į Angliją vyriausiąjį čekistą Serovą, kad jis "padėtų" britams suorganizuoti anų dviejų bolševizmo vadų saugumą. Jų baimė padidėjo ypatingai po to, kai nuvykusį Malenkovą sutiko imigrantai su garsiakalbiais, pasakydami tiesą į akis.

Serovas pareikalavo, kad Chruščiovui ir Bulganinui saugoti būtų paskirta net 100 saugumo policijos agentų, kad iš viešbučio, kuriame anie du egzemplioriai apsigyvens, būtų iškraustyti visi gyventojai ir pan. Britų policija nustebo: kuriam galui visa tai? Nejaugi jie jaučiasi taip nusikalta, kad jų baimės akys tokios didelės?

Be abejonės, kiek gerai britai bebūtų informuoti apie padėtį Sovietų Rusijoje ir bolševikų vadų nusikaltimus žmonijai, jie nežino nė dešimtos dalies to, kas faktinai yra padaryta ir kodėl bolševikų vadai taip bijo laisvųjų esančių politinių emigrantų, kurių tėvynės bolševikų pavergtos ir naikinamos. Britai tik tada suprastų tikrą padėtį, jeigu savo kailiu visa tai patirtų.

Serovo nuomone, geriausia bus, jeigu Bulganinas ir Chruščiovas apsigyvens ne viešbutyje, bet Sovietų ambasados rūmuose, kurie, jo nuomone, daugiau apsaugoti.

Raudonosius vadus saugos 90 policijos pareigūnų

Anglijos spauda rašo, kad raudonosius Rusijos vadus Bulganiną ir Chruščiovą jų vizito metu saugos 90 slaptosios ir viešosios policijos pareigūnų. Iš jų 50 būsią anglai ir 40 rusai.

Sov. Rusijos saugumo šefas Serovas britų spaudos ir visuomenės priimtas labai nedraugiškai. Neatsižvelgiant į tai, kad rusų ambasada saugojama policijos dieną ir naktį, laisvieji rusai emigrantai pribarstė ambasados kieme atsišaukimų, nukreiptų prieš Serovą ir komunistinį režimą.

Visi panašūs reiškiniai įvaro baimės "mylimiems" Kremlius despotams ir dėl to imamasi nepaprastų apsaugos priemonių.

Jei karas Artimuose Rytuose prasidėtų

Britų vyriausybė oficialiai paskelbė, kad ji laike 24 valandų įsikis į karą, jeigu jis prasidėtų tarp arabų ir Izraelio. Manoma, kad JAV-bės ir Prancūzija taip pat neilgai trukus įsikis, nors JAV-bių vyriausybę varžo konstitucija, kuri reikalauja, kad dėl karo paskelbimo turi pasisakyti Kongresas.

Iš Artimųjų Rytų gali kilti pasaulinis karas

JAV-bių prez. Eisenhoweris pareiškė spaudos konferencijoje, kad jeigu kiltų karas tarp Izraelio ir arabų kraštų Artimuosiuose Rytuose, tai jis tikriausiai išsiplestų į pasaulinį karą. Mat, kuone visi pramoniniai Vakarų kraštai pereina iš anglies į naftos vartojimą, gi Artimieji Rytai teikia didžiulius naftos kiekius.

Toliau prezidentas pareiškė, kad JAV-bės darysiančios viską, kas jų galioje yra, kad konfliktas būtų sprendžiamas taikingomis priemonėmis. Šiuo reikalu aktyviai reiškiasi ir Jungtinės Tautos.

Ar pavyks karo išvengti parodys ir ne taip tolma ateitis.

* *Victorijus gyventojai gana didelę balsų daugumą (daugiau kaip 60%) atmetė pasiūlymą laikyti barus atidarytus iki 10 val. vakaro. Barai ir toliau bus atidaryti tik iki 6 val.*

* *Į Alžyrą prancūzai gabena kariuomenę lėktuvais. Padėtis kaskart vis blogėja.*

Trumpai

* *Dvi Japonijos salas sujungs 37 mylių ilgio tunelis po jūrom.*

* *Praėjusiais metais Anglijoje pagaminta 1.237.068 įvairaus tipo automobilių. Automobilių pramonė Anglijoje pradėjo mažinti darbą, nes pagamintų automobilių nėra kur parduoti, ypač stipriai konkuruojant Vak. Vokietijai.*

* *Indonezijos parlamento vidurinės partijos susitarė ir sudarė ministerių kabinetą, į kurį neįeina komunistai, nors komunistai yra pati didžiausia atskira partija.*

* *Prancūzų kariuomenė Alžyre per 24 valandas užmušė per 150 sukilėlių. Sukilėlių kariuomenė, susidedanti iš apie 15.000 karių, kovodama traukiasi į palankesnes pozicijas.*

* *70 JAV-bių Kongreso narių stebėjo, kaip vairuojami sviediniai sunaikino lėktuvą, skridusį apie 13.000 pėdų aukštyje 300 mylių greitumu.*

* *Trockio žudikas Meksikoje, kuris buvo nuteistas 20 metų kalėjimo ir jau atsedėjęs 16 metų turėjo iš kalėjimo būti paleistas, specialiu vyriausybės įsakymu vėl sulaukytas kalėjime.*

* *JAV-bių prezidentas pateikė Kongresui planą, pagal kurį ekonominei ir karinei kitų tautų pagalbai reikalaujama arti 5-kių milijardų dolerių. Tuo būdu norima užsachuoti Sov. Rusijos pastangas kai kuriose tautose įsigalėti ekonomiškai.*

* *Sovietų Rusijoje, ryšy su paskelbimu, kad Stalinas buvęs tik paprastas žmogžudys, prasidėjęs visuomenėje neramumams, suvaržytas keliamas iš vienos vietos į kitą.*

* *JAV-bėse viena padavėja nužudė šešis savo giminačius, kad gautų draudimo pinigų. Ji nužudė tris savo vaikus, du vyrus ir motiną.*

* *Lebanone įvyko žemės drebėjimas, sugriovęs visą eilę kaimų. Užmušta apie 150 žmonių.*

* *JAV-bių šiaurės rytų dalį nusiautė uraganas. Žuvo 77 asmenys ir sunaikinta daug turto.*

* *Sovietų Rusijos elektrinių ministris G. Malenkovas kovo 15 dieną atvyko į Angliją. Čia jis susipažins su britų elektrinių įrengimais. Nuo pat uosto iki ambasados Malenkovas buvo lydintas automašinos su garsiakalbiu, per kurį Malenkovo ir Sov. Rusijos adresu buvo leidžiami nedraugiški išsireiškimai. Tik prie ambasados automašina buvo britų policijos prašyta nutilti.*

* *Gen. Gruenther, NATO karo jėgų vyriausias vadas Europoje, pareiškė, kad dabartinė bolševikų vadovybė yra žymiai gablesnė, negu Stalino. Pagrindinis Sovietų uždavinys išardyti Šiaurės Atlanto Tautų Organizaciją.*

* *Kipro salos gubernatorius sir John Harding gulėjo savo lovoje ant bombos, kuri buvo įkišta tarp matracų. Bomba nesprogo, matomai, dėl mechanizmo sugedimo. Ją įkišo gubernatoriaus tarnas, kuris pabėgo.*

* *JAV-bių Atominės Energijos Komisija paskelbė, kad Sov. Rusija keilių dienų laikotarpyje susprogdino dvi atominės bombas. Tai jau penktas pranešimas apie atominių bombų ir panašių ginklų sprogdinimą laike aštuonių mėnesių.*

* *JAV-bių valstybės sekretorius Dulles, kuris vizitavo Azijos tautas, nepriklausančias komunistų įtakai, pareiškė, jog jis labai patenkintas antikomunistinio tautų bloko pasirošimu gintis nuo komunizmo agresijos.*

* *Vengrijoje išsiliejus Dunojaus upei apie 30.000 žmonių liko be pastogės. Tarptautinis Raud. Kryžius organizuoja pagalbą rinkdamas aukas visame pasaulyje.*

* *Indijos ir Pakistano pasienyje jau kelis kartus įvyko sargybų susišaudymas. Užmušta apie 30 ir sužeista 28 Pakistano kariai ir užmušta 4, o sužeista 14 Indijos karių.*

* *1.100 angliakasių iš NSW anglies kasyklų atvyko specialiais traukiniais bei automobiliais į Canbergą pareikšti parlamentui, kad anglies pramonėje įsigali nedarbas. Anglis paikičiama skystu kuru, dėl to mažiau reikalaujama anglies, o angliakasiai lieka be darbo. Min. Holt pažadėjo daryti žygius, kad angliakasiai nenukentėtų.*

VELYKŲ ŠVENČIŲ PROGA

sveikiname visus mūsų Gerb. Skaitytojus, Bendradarbius, Platintojus ir Bičiulius ir linkime linksmų švenčių

Redakcija ir Administracija

Australijoje pakelti mokesčiai

Australijos vyriausybė paskelbė priemones, kurių ji imasi, kad išvengtų artėjančios ekonominės krizės ir subalansuotų užsienio mokėjimų balansą. Tam tikslui pakeliama visa eilė mokesčių. Bankai pakelia paskoloms palūkanas iki 5½ ir net 6%; pardavimo mokesčius automobiliams pakeliamas nuo 16⅓% iki 30%, tuo būdu, pavyzdžiui, Austin A30 pabrango 81 svaru, Holdenas maždaug 105 svarais, kitos vidutinės mašinos apie 110 iki 140 svarų; benzinas pabrango 3 pensais ir kainuoja galionas 3/10; cigaretės 20 štukų pabrango 3 pensais; alaus butelis pabrango 6 pensais. Žodžiu, paliesta visa masė prekių, kurios priskiriamos prie liuksusinių, kurių kaina gerokai pakyla.

Opozicijos atstovai kritikuoja vyriausybę ir tvirtina, kad šitos priemonės artėjančios krizės nepašalins, o dar paskubins. Tuo tarpu jokios krizės žymių dar neįjaučiama.

Egipto karininkai treniruojami Lenkijoje

Italų spauda praneša, kad žymus komunistų partijos narys, Enzo Zuppioli, kuris 1948 metais pabėgo į Čekoslovakiją kad išvengtų baumės už pramušimą vieno darbininko, atsisakiusio streikuoti, sugrįžo į Italiją ir pasidavė valdžios organams. Jis pareiškė, jog geriau būsią Italijos kalėjime, negu "rojuje", dėl kurio jis taip aktyviai kovojo.

Ypatingas stovis Kipro saloje

Kovo 25 dieną Kipro saloje buvo paskelbtas nepaprastas stovis: buvo įsakyta visiems gyventojams neišeiti iš savo namų 24 valandas. Mat, tą dieną buvo Graikijos nepriklausomybės šventė, todėl britai bijojo demonstracijų. Miestai atrodo kaip išmirę, patruliavo tik stiprūs kariuomenės būriai.

Mūsų brangų Lietuvos Kultūros Fondo Lietuviškos Spaudos Kiosko Vedėją

Lauryną Bertašį,

jo žmonai mirus, giliai užjaučia ir linki nepalūžti sunkaus skausmo valandoje

LKF Australijos Valdyba

AUSTRALIJOS MOKĖJIMŲ DEFICITAS AUGA

Per pirmąjį šių biudžeto metų pusmetį (nuo liepos 1 d. iki sausio 1 d.) Australijos užsienio mokėjimų deficitas siekė 117,5 mil. svarų, tai yra 10 mil. svarų daugiau negu per tą patį laiką 1954/55 m. Tačiau prekybinis balansas — 32 mil. deficito — lieka nepakitęs. Deficitas padidėjo iš "nematomų" mokėjimų: pakelimas laivinkystės frachto, kelionės į užsienius, draudimas ir pan.

Italijos komunistai pasirenka kalėjimą vietoj "rojaus"

Britų spauda praneša, kad apie 200 aukštesniųjų Egipto karininkų treniruojami Lenkijoje specialioje mokykloje. Instruktoriais yra vien tik rusai, joks lenkas į tą darbą neprileidžiamas. Esą, karininkai mokomi, kaip naudotis radaru, kaip vartoti priešlėktuvines modernias priemones, artileriją ir povandeninius laivus. Apie pusę klausytojų keičiama kas trys mėnesiai. Netenka abejoti, kad politukai stengiasi "nuplauti" Egipto karininkams ir smegenis.

Rupūžės užpuolė Queenslandą

Queenslando gyvenamąsias vietas užplūdo masė rupūžių. Jos randamos ne tik kiemuose ar gatvėse, bet butuose, net loyse. Viena buvo užsikorusi ant mažo vaiko paties, kita rasta puode besėdinti ir pan. Tos rupūžės yra labai didelės. Į Australiją jos buvo atgabentos iš Havajų prieš 20 metų (kelios jų poros) ir paleistos į cukrines nendres, kurias jos gina nuo visokių vabalų. Didžiuliai lietūs tas rupūžes išplėvė ir cukrinių nendrių laukų ir sunešė į gyvenamąsias vietas. Gyventojai tiesiog nežino, ką daryti.

* *Penkių Darbo Unijų konferencija Melbourne nusprendė pradėti kampaniją už sulyginimą vyro ir moters atlyginimų, kai jie dirba tą patį darbą. Iki šiol moteris, dirbdama tą patį darbą kaip ir vyras, gaudavo 25% atlyginimo mažiau.*

* *Woomeros (SA) rakiety laidymo stoties įrengimui iš viso jau išleista 55 milijonai svarų.*

Sovietu politika lieka kaip buvusi:

IR IMPERIALISTINĖ IR KOLONIJINĖ

Tuo pačiu metu, kai lietuviai visame pasaulyje minėjo Nepriklausomos Lietuvos valstybės paskelbimo sukaktį, Maskvoje vyko 20-sis Sov. S-gos komunistų partijos suvažiavimas. Šia proga pirmasis Sov. S-gos komunistų partijos sekretorius Chruščiovas Maskvos valdovų vardu plačiai palietė Sovietų politikos pagrindus įvairiaisiais požiūriais. Po jo pranešimo vyko diskusijos, kurių metu, be kitų, pasisakė ir pirmasis Lietuvos komunistų partijos sekretorius Sniečkus.

Turint galvoje, kad tai buvo pirmasis Sov. S-gos komunistų partijos suvažiavimas po Stalino mirties, ne be pagrindo galima buvo laukti, jog šio suvažiavimo metu bus staigmenų. Ir tikrai jų netrūko. Visas suvažiavimas vyko tiek nuo Stalino asmens, tiek daugeliu atvejų ir nuo jo politinio galvojimo griežto atsiribojimo ženkle — net iki viešo mirusios "saulės" pasmerkimo. Suvažiavime vyravo šūkis — grįžti atgal į Leniną. Ypač žiauriai atsiskaitė su Stalinu ilgametis jo bendradarbis Mikojanas, kurio kalbą net "Pravdoje" pabijota ištiesi atspausdinti, nes Mikojanas per daug viešai daužė vakarykščius stabus. Grįžimas atgal į Leniną reiškia dabartinių valdovų galvosenoje pirmiausia komunistų partijos kolektyvinės vadovybės atstatymą.

Pirmą kartą nuo komunistų partijos įsiviešpatavimo jos suvažiavimo metu išryškėjo, kad tikėjimas, jog komunistų partija, istoriniu materializmu vadovaudamasi, objektyviai atskleidžia ir pajėgia pažinti tikrąją pasaulio įvykių raidą, yra žlugęs. Komunistų partijos neklaidingumo mitas, taip ilgai puoselėtas, yra visiems laikams palaidotas. Istorijos įvykių aiškinimas, kaip tatau darė Stalinas, paskelbiant juos imperatyviniu būdu ir padarant iš to komunizmo ideologijos dogmas, yra pasmerktas ir pašieptas.

Neperdedant galima sutikti su Mikojanu, kad šiuo požiūriu šis 20-sis komunistų partijos suvažiavimas yra pats svarbiausias nuo Lenino laikų. Iš tikrųjų būtų tikra ideologinė komunizmo revoliucija, jei šis atsisakymas nuo dogmatinių dėsnių ir asmens kulto tikrai išsivyratų komunizmo pasaulyje. Tenka palikti ateičiai spręsti, ar blaivus galvojimas, neprigaudinėjant pasaulio mokslinių raidos vertinimų, išsivyras Sovietų kraštuose.

Reali pažanga būtų tik tada, jei Sovietų galvosena išsirutuliotų laisvos nuomonės pasireiškimo toleravimo linkme. Tada tik galėtų susidaryti viešoji opinija ir jos atstovavimas. Tada nesutampanti su generaline linija

nuomonė nebūtų nusikaltimas ir galėtų nekludomai reikštis. Deja, Sovietų valdovų kalbose, pasakytose 20-jo suvažiavimo metu, vyrauja nuvalkotos frazės apie kapitalistus ir imperialistus, apie darbo žmonių išnaudojimą JAV-bėse ir apie sovietinę tariamąją gerovę. Vakarų demokratijos formos ir toliau pašiepiamos ir paneigiamos, sovietinė demokratija peršant kaip vienintelę tinkamą ir tikrą.

Ta aplinkybė, kad ir šiame 20-me suvažiavime visi nutarimai priimti vienu balsu ir Chruščiovo generalinei linijai taip visų priartą, kaip savo metu Stalino linijai, sako, kad labai atsargiai tenka vertinti visą, kas Sovietų kalbama, bet vis dar veiksmais neįrodoma. Jei ir atitaisomi kai kurie Stalino padaryti "nuklydimai", tai tik ten, kur šių dienų valdovams tatau naujinga. Nesileisdami į smulkmenas ir nesileisdami šia proga nagrinėti 20-me suvažiavime išryškėjusios komunizmo programos ištiesi, sustokime ties mums labiausiai rūpimais reikalais. Pirmoje eilėje pažvelkime iš Lietuvos išsilaisvinimo perspektyvų.

Tenka konstatuoti, kad kiek ryškiai komunistų partija nusigrėžė nuo Stalino partijos doktrinos ir asmens kulto, tiek jo imperialistinė politika ir toliau sudaro Sovietų politikos pagrindą. Tiek Chruščiovo ar Mikojanos kalbose, tiek ir kitų pasisakymuose nematyti, kad Sovietų S-goje būtų prablaivėjimo ir sąžinės atbudimo tarptautinių santykių bare. Visuose pasisakymuose ir išvedžiojimuose tarptautinių santykių reikalą raudonu siūlu eina komunizmo vartotas politikos užgyrimas ir pasiryžimas užkariauti visą pasaulį. Iš tikrųjų šiam pagrindiniam siekimui, komunistų vadovybė dėsto naujai, kad šiandieninėje padėtyje galima pasaulį užkariauti be kalavijo ir nevertojant jėgos, būtent — gaunant parlamentuose stiprią ir aiškią "daugumą". Čia nusakytos mintys pilnai pradeda reikštis "Sniego" akcijos instrukcijoje.

Kiekvieną kartą, kada kalbama apie tarptautinius santykius, Sovietų pabrėžiama, kad komunistai yra didžiausi taikos šalininkai. Tačiau jų suprantama taika, tai — siekimas išlaikyti dabartinę padėtį, kada Sovietai svetimus kraštus yra užgrobę.

Kiekvienam krinta į akis, kad Maskvos viešpačiai, kada kalba apie tautų laisvę ir teisę pasirinkti sau tinkamas valstybines formas, turi galvoje tik laisvajame pasaulyje esančias tautas, bet, Dieve gink, nekalba apie tas pačias teises tautoms, esančioms pačioje Sovietų S-goje ar jų okupuotoms. Kremliaus ponai sumini visas

tautas Azijoje, kurios prieš II-ąjį Pasaulinį karą buvo priklausomos, o dabar atgavo laisvę. Jų išsilaisvinimą Sovietai net drįsta laikyti savo nuopelnu, nutylėdami, kad visi tie kraštai gavo laisvę iš Vakarų, o tuo tarpu 100 milijonų europiečių yra Sovietų naujai pavergti. Sovietai šia proga net didžiuojasi, kad jų imperijos galybė yra išaugusi ir kad Pabaltijo bei Centro Europos tautos yra atsidūrusios sovietinėje užtvaroje.

Ši dviguba moralė yra nepaprastai būdinga sovietinei politikai ir perdėm reiškiama visuose išvedžiojimuose jų užsieninės politikos bare. Vis tiek, ar peršamas saugumas, ar taikinga koegzistencija, ar pvz. Vokietijos sujungimas paliečiamas, visur, lyg yla iš maišo, vis kyšo Sovietų noras plėstis į plotį, įtvirtinti savo viešpatavimą ir paruošti komunizmo pergale.

Sovietų politikos dviveidiškumas ypatingai išryškimas Chruščiovo kalbos pirmosios dalies gale, kur jis kreipia dėmesio, jo žodžiais tariant, "į tų sluoksnių prajovus, kurie nesuinteresuoti tarptautinę įtampą sumažinti". Nors įsakmiai ir nepaminėta, tenka tačiau neabejojant suprasti, kad Chruščiovas savo išvedžiojimus taiko pavergtųjų tautų daliai, esančiai laisvajame pasaulyje ir kovojančiai dėl savo kraštų išsilaisvinimo, atseit — prieš Sovietų užmačius. Chruščiovo galvojimu, kiekvienas, kas tik pakelia balsą prieš Sovietų nors ir perdėm kolonijinę ir imperialistinę politiką, tas jau yra karo kurstytojas. Tačiau kai Chruščiovas laisvojo pasaulio tautas tykoja supjudyti vieną prieš kitą — tik socialistinio fronto stiprinimas. Chruščiovas pažada "budriai sekti ardomąjį darbą". Mes žinome, ką tai reiškia ir kas suplanuota "Sniego" akcijos priemonėmis prieš kovojančiuosius už pavergtųjų išsilaisvinimą.

Reikalams, kurie ir mūsų okupuotą tėvynę tiesioginiai paliečia, Chruščiovas skiria išties savo kalbos kalį, pavadinant "Kai kurie mūsų tautinės politikos klausimai". Čia Sovietai, aiškiai žinodami, kad netiesą kalba, ne-

(Pabaiga 3 psl.)

PIJUS XII ĮSPĖJO DĖL MASKVOS GUNDYMO

Papiežiaus Pijaus XII pasveikinti Vatikane susirinko 10,000 minia. Ji sveikino 42 kraštų diplomatai ir jo dvigubos sukakties proga (80 metų amžiaus ir 17 metų karūnacijos) jam įteikė oda aptaisytus 49 įvairiose tautose pasirodžiusius veikalus apie taiką.

Pasveikintas Prancūzijos atstovo visų diplomatų vardu, Pijus XII iš savo sosto atsakė 5 minučių kalba prancūziškai, paskui kalbėjosi su kiekvienu diplomatų skyriumi.

Savo kalboje Pijus XII neminėjo Sovietų vardo, tekalbėjo apie "karingąjį materializmą", bet visi diplomatai suprato, kad Pijus XII įspėjo pasaulį dėl Sovietų naujos taika pridengtos politikos, kurią jie paskelbė dvivedesimtam kongrese Maskvoje. Dėl Sovietų klasingos taikos, ūkinės bei techninės pagalbos Pijus XII kalbėjo:

"Karingajam materializmui "taikos" laikas yra ne kas kita kaip paliaubos, greičiau netikros paliaubos, kurių metu jis laukia kitų tautų socialinio ir ūkinio sugriuvimo."

Papiežius skatino žiūrėti atsargiai į taikos vardu pasiūlymus atstatyti ūkinis santykius ar keistis techninė informacijom su kraštais, kuriuos valdo karingasis materializmas.

Karinis materializmas eina keliu, kuris niekad neves į taiką. Valstybės, kuriose saugojama pagarba laisvei ir žmogaus vertei, turi vidaus jėgą, į kurią suduž karingasis materializmas.

Įspėjo taip pat, kad dabartinė techninė revoliucija, mokslo ir technologijos pažanga nepakenktų žmogaus santykiams su šeimą, su namų gyvenimu, bendruomene ir valstybe.

Papiežiaus 80 metų sukaktis atkreipė į save viso pasaulio spaudos dėmesį. Ji sutiko papiežių su didele pagarba kaip kovotoją dėl taikos, plačios erudicijos mokslo žmogų, didelį diplomatą, o aukštą, liesas, asketiško veido Pijaus XII vaizdas visiem įkvėpė įspūdį, kad tai švento gyvenimo žmogus.

Pažymėdama papiežiaus moralinę galybę pasaulio žmonių tarpe, spauda priminė ir Stalino paklausimą: kiek gi papiežius turi divizijų? Į tą paklausimą buvęs papiežiaus atsakymas: jas parodysiu draugui Juozapui, ką susitiksime danguje.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS

jo nesulaukus.

"Sužinoję iš K. laiško, kad tu gyvas ir netoliese gyvenat, rašau Jums laišką. Mano sveikata menkėja, o nuo jūsų laišku vis negaunu, nors labai norėčiau jų gauti.

Gyvenu neblogai, tur būt pameni, kad pas mus gyvena Anykščiuose bagota Slavinskienė. Dabar mes jos vietą užėmė. (Minėta Slavinskienė buvo sena paliegėlė elgeta). Gyvenam su Emile ir jos vaikučiais. Toj pačioj vietoj, kur gimė ir augom. Sesutė su vyru gyvena Minske. (ištremta Bielorūzijoje). Jonas gyvena tenai, kur L. Jono žmona (Sibire). Aš dirbu prie geležinkelio, gaunu algos 260 rub. į mėn. Gyvenimas mūsų geras, geresnio nenorim. Tuo ir baigsiu. Sudie, sudie. Tavo E.O."

Ruduo. Pageltę lapai krinta. Visi takai užkloti sunokusiais, nugeltonavusiais lapais. Tik vienos dar eglaitės telkšo šakas svyruodamos, kurios kas dieną dainuoja nuolatinę savo dainą, primindamos mums gerą rytojų, džiaugsmą. Bet ar ilgai jos dainuos savo dainą mums apie savo žalumą?

Mes laukiame, kada ji palenks savo šakas į mūsų palangę ir už tą pačią dainą, kurią ji dainuoja visiems. Mes norėtumėm jai padėti dainuoti, bet mūsų gaida jai netinka. Ir eglaitė su savo šakomis atstumia mus tolyn. Bet mes tikimės, ir vis dėlto turėsime išmukti, ir kartu dainuoti ir skleisti tartinę apie eglaitę.

Nežinom, kaip ir bedėkoti už laišką ir nuotraukas. Pažinom greitai, ir net iš akių ašaras išviliojo. Ačiū už tai labai. Bet laukiame dar daugiau. Mes kol kas dar sveikos, tiktai motinos sveikata silpnėja, nes žinai visokie klapatai graužia galvą. Sako ir jūs užmiršote, negalite nei laiško parašyti. O jiniai taip laukia, vis žiūri, kada laiškanėšys pro šalį eina. Tai vis ir klausia, ar nėra laišku ir grįžta liūdna

Tiesa, kai rašau aš vis užmirštu paklausti apie namą. Baigias stogas. Kas daryti? Nes mes neturime iš kosto apdengti. Jums linkėjimai nuo Jono. Sudie, pasilikite sveiki ir laimingi. Sesuo".

"Brangus broli ir broliene. Jūs išėjot į viešąjį kelią. Prisigaludėt prie beržo šakų. Gal jisi tik supras Jūsų dalyką, Gal tik jis pratars Jums sunku.

Su ilgesiu širdyje sveikiname Jus, brangieji, su šventom Kalėdom, linkėdamos laimės ir sveikatos Jūsų gyvenime. Mes linkime Jums geros vakariinės per kurią prašome kad ir mūsų nepamirštumėte toli esančius.

Mes likome vienos dvi, kaip našlaitės atskirtos nuo kelmo, kurios kiekvieną dieną palenkusios galvas vis apverkiame kiekvieno dalyką-likimą.

Mūsų kūčios būna gana liūdnos, nes kiekvienose apverkiame visus. Kaip gera ir linksma būtų kūčioti prie bendro stalo ir laužti iš baltų rankų tą ploną šventą plokelę. Mūsų linkėjimus priimkite nors ir nekokių, bet mes juos siunčiame nuo širdies ir norime, kad jūs juos priimtumėte.

D Ė M E S I O !
Neužmirškite švenčių proga įsigyti

Lietuviško krupniko (HONEY LIQUEUR) arba DEGTINĖS

Slyvinė, Zubrovka, Pomeranz
Adelaidėje priimami užsakymai pristatymui į namus įvairių pobūvių proga ir daroma didelė nuolaida. Skambinti LU6335 nuo 5-7 val. pirm. — penkt., klausiti Stan Liakšas.

Reikalaukite visuose hoteluose tiktai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos ereliu ant etiketės.
Ernstan Bottling Co. Ltd.
2 Murray St., W. Mitcham, S. A.

KAMŠCIO SPALVA PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiškai mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į Mėlyną etiketę VYNU LIKERIAI

Van Diemen VISUOSE HOTELIUOSE

Vyno likerai kokteiliai

Oficiali prekyba vergais

Bolševikai šiemet iškilmingai atymėjo Dostojevskio sukaktį, tačiau palaiko dar žiauresnį darbo vergų režimą, negu jį Dostojevskis aprašęs savo "Užrašuose iš mirusiųjų namų". Per eitais metais "Institutas Sov. S-gos Kultūros istorijai tirti" Muenchen išleido B. Jakovlevo veikalą "Koncentracijos stovyklos Sov. S-goje", kuriame įrodoma, kaip Sovietai net su kitomis valstybėmis veda darbo vergų prekybą. Tai "Mongolijos liaudies respublika", kuri net pasiprašė (turbūt už tuos "nuopelnus...") priimama į J. Tautas, Sov. S-ga sudarė su ja sutartį, įsipareigodama iš koncentracijos stovyklų suimtuosius perleisti tai "respublikai" kaip darbo jėgą. Toji už tokiu būdu "isigyta" darbo jėgą moka nuo 60 iki 120 aukso rublių už galvą. 1952 m. Sov. S-ga Mongolijai pristatė 60.000 darbo vergų. Paskiau tas skaičius buvo sumažintas, bet pati "sutartis" tebeveikia toliau.

"Perleistųjų" vergų darbo sąlygos nežmoniškos. Jie turi dirbti prie 40 laipsnių šalčio, atlyginimo tekauna

tik 40%, kiek gautų jei dirbtų, kur nors Centrinėje Rusijoje, su darbo vergais elgiamasi nežmoniškai. Už menkus prasižengimus darbe mongolai prižiūrėtojai plaka botagais. Tik užsieniečiams darbo vergams esą ne taip bloga — į juos daugiau atsižvelgiama. Todėl darbo vergų daug kas žudosi arba kiekviena tinkamesne proga stengiasi susižaloti kūną, nes negali ištvirti 12 val. darbo dienos ir ypač moralinės, ne tik fizinės prievartos. Tarp užsieniečių darbo vergų daugiausia yra lenkų, ispanų ir graikų. "Sužavėti" "tokia sistema", kai sužinojo apie darbo vergus, "perleistus" dirbti mongolams, taip pat raud. Kinos diktatoriai pasiprašė Sovietus, kad panašiomis sąlygomis ir jiems "perleistų" 15.000 įvairių specialistų iš Sibiro stovyklų. Ir tokie dalykai dedasi XX amžiuje! Todėl nenuostabu, kad Tarptautinė Profesinių Sąjungų Konfederacija oficialiai kreipėsi į Molotovą, prašydama leisti neutraliai komisijai ištirti darbo vergų padėtį Sovietuose.

LIETUVIAI PASAULYJE

Brazilija

* Kun. P. Ragažinsko iniciatyva buvo sušauktas lietuvių studentų susirinkimas, kuriame dalyvavo ir du stud. medikai, Br. Skadas ir R. Mekšraitis, iš Portoalegre. Išrinkta komisija veikimo planui paruošti. Į ją įėjo per eitais metais baigęs S. Paulo un-tą H. Nadolskis, stud. A. Dirsytė ir stud. E. Gritėnaitė.

D. Britanija

Tautos Fondo atstovybė D. Britanijoje Vasario 16-sios šventės proga paskelbė į D. Britanijos lietuvius atsišaukimą, skatindama tautiečius aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams.

Ryšium su Bulganino ir Chruščiovo būsimu vizitu pavergtų tautų ištremtų organizacijų centrui Londone, kurie atstovauja apie 200.000 pabėgėlių, apsigyvenusių britų salose, kaip rašo "The Sunday Times", svarsto priemonės ir būdus pareikšti protestui. Vizito metu numatoma surengti milžiniškas demonstracijas ir vyriausybei įteikti atitinkamas peticijas ir memorandumus.

J. A. V-bes

New Yorko LB apygardos 15 apylinkių atstovų suvažiavimas į naują valdybą išrinko J. Šlepetį, K. Krušinską, prof. V. Kanauką, A. Reventą, Dr. A. Skerį, V. Vakselį ir A. Baužinską. Į rev. komisiją išrinkti: K. Bielinis, A. So-

daitis ir A. Ošlapas. Prel. J. Balkūnas kalbėjo tema "Pasaulio lietuvių seimas: jo reikšmė bendruomenei ir lietuviųbei".

Vokietija

Vasario 16 d. gimnazijoje, kuriai Vasario 16 d. suėjo 5 metais, šiemet egzaminus laiko 9 abiturientai. Vasario 16-tosios gimnazija didelis susidomėjimas parodytas ir per Nepriklausomybės šventės minėjimus visame laisvajame pasaulyje.

Naujas rusų antplūdis į Lietuvą

LNA, kovo 7. — Naujas rusų antplūdis į Kauną ir apylinkes yra pirmoji Kauno elektrinės statybos "dovana" Lietuvai. A. Venclova "Tiesoje" pasakoja, kad "Naujoje statyboje telkiasi šimtai elektromontuotojų, šaltkalvių, dailidžių, šoferių, ekskavatorininkų." Trim dienom ankščiau kitas "Tiesos" korespondentas atskleidė, kad tie atvykstantieji statytojai yra buvę Svirės, Volgos, Dono elektrinių statytojai, ir kad iki vasaros jų susirinksią daugiau kaip tūkstantis.

Kadangi statyba turi trukti apie penkerius metus, tai daugumas tų statytojų atsikraustys greičiausia ir su šeimomis.

* Įrodyk, kad esi vertas būti laisvas. Aukok lietuviškiems namams neverčiamas.

SOVIETŲ POLITIKA LIEKA TA PATI

(Tąsa iš 2 psl.)

sidrovi skelbti, kad komunistų partijai yra pavykę "broliškojo draugingumo ryšiais" suriši carinės Rusijos tautas. Tai, girdi, pasiekta sugebant atsižvelgti į tautinius interesus ir tautinių savitumus bei siekimus. Tai esanti išdava auklėjimo "visų tautybių", dirbančiųjų socialistinio bendrumo dvasioje, vadovaujantis bendros valstybės interesais.

Piktą likimo ironija atsiskleidžia šiame tuščiažodžiavime. Kai visame pasaulyje žinoma, kad Lietuvos istorija ir praeitis iš pagrindų yra bjauriausiai suklastota ir toliau klastojama, kai mūsų tautos aiški valia būti laisviems ir nepriklausomiems sovietinių okupantų raudonarmiečių batų į purvus suminta, kai visuose vadovaujamuose mūsų valstybės postuose pastatyti tautos išdavikai arba tiesiog okupantų satrapai, Sovietai kalba apie "tautinių siekimų" išsipildymą.

Atyžiai įsiskaičius į Kremliaus viešpačių šioje srityje pasisakymus, jokios prosvaitės, jokio prablaivėjimo jų galvosenoje nematyti. Sovietams atrodo, kad sena, įprasta ir nudėvėta bolševikinės rusifikacijos formulė — kultūra turi būti tautinė savo forma, bet socialistinė savo turiniu — yra ir šiandien pasigyrimo verta.

Tačiau Sovietai negali visiškai nuslėpti savo kolonijinės politikos. Ir Chruščiovas ir Mikojanas sustoja prie biudžetinių sumų paskirstymo atskiroms Sovietų S-gą sudarančioms respublikoms ir negali nepripažinti, kad tų sumų paskirstymas sudaro perdėm skriaudą į Sovietų S-gą įbruktoms tautoms. Taip net Chruščiovas priverstas pasisakyti, kad suvalstybtų gamybos įstaigų vadovavimas turi būti perduotas vietos žmonėms, o ne apsodinamas iš Maskvos atsiunčiamais rusais.

20-sis komunistų partijos kongresas aiškiai liudija vieną dalyką — būtent — kad komunizmo ideologija savo pagrindais ima svyruoti. Mes žinome, kad Lietuvoje visa lietuvių tauta atkakliai kovoja už mūsų Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Po Stalino mirties kiek palengvėjęs komunistinis režimas duoda naujų galimybių dar intensyviau tęsti kovą prieš okupantus. Mūsų čia, laisvajame pasaulyje, pareiga visokeriopai stiprinti Lietuvos išlaisvinimo kovos frontą ir smūgi po smūgio kirsti visai sovietinei pavergimo akcijai. Sutarčių laužymu, melu, agresija ir apgaule paremta Sovietų politika turi žlugti. Vieną dieną nuo jos nusigręžti bus priversti ir patys Kremliaus valdovai, kaip jie nusigręžė nuo savo "vado" ir "mokytojo".

SĄRAŠAS LIETUVIŲ SIBIRO STOVYKLOSE

Be ankščiau skelbtų Sibire sutiktų mūsų tautiečių, štai naujas jų sąrašas, kiek buvo imanoma iš grįžusių vokiečių ir kitų tautybių žmonių apie ten sutiktuosius surinkti žinių.

Kožimoje: Jonas SLANKSNYS, apie 39 m., iš Šiaulių.

Nižno-Angarse: Alfonsas STREITAS — su žmona ir vaikais.

Momotovo kaime, Kazačinsko rajone: Kazimieras SINICKIS su broliu ir motina. Čia lietuvių esą, vokiečių teigimu, daugybė. Vyrų atsirado vėliau. Todėl bene bus šie iš 1941 m. trėmimų.

To paties rajono Roždestvensko kaime: KAZLAUSKŲ šeima, motina su dviem vaikais. LESICKAS — su žmona ir dviem vaikais. Iš Lietuvos atsivystas 1951 m. ŽALYS — su motina ir vaikais.

Sverdlovske: STANIŠKIS — apie 34 m. amžiaus. Buv. medicinos studentas.

Ščekoturovo kaime Taševsko rajone: Jurgis UŽPURVIS.

Uchtoje: A. PAVILIAUSKAS, dirba kaip felčeris.

Vorkutoje: BATAITIS, dirba 8-joj kasykloj. Julius BRAZDŽIONIS, apie 46 metų amžiaus ūkininkas, "kažkur nuo pasienio". Taip pat jo sesuo apgyvendinta priverčiamai. Vosylius ČAIKAUSKAS, jau atleistas. Stasys GRIGIUKAS, apie 40 m. amžiaus iš Klaipėdos. Apie 30 m. amžiaus JAGŪNAS mirė džiava. Jonas JANKAUSKAS apie 30 m. amžiaus jau atleistas.

Kun. KADŽIUS buvo apkaltintas "bendradarbiavęs su italų vienuoliu tėvu Leoni" ir nubaustas papildomai karceriu ar kita bausme. LAUNAKIS, jo motina iš Vilniaus. Henrikas MALINAUSKAS — nubaustas 25 metams, serga tbc. šeima Kaune. Justinas MIKUTIS, apie 30 m. amžiaus profesoriaus sūnus iš Vilniaus. MITLITAITIS,

TIESOS ŽODIS KELIA DAUG RŪPESČIO OKUPANTAMS

LNA, kovo 7. — Iš Vakarų radijo bangomis Lietuvoje išgirstamas tiesos žodis apie padėtį Lietuvoje tebekelia daug rūpesčio režimo propagandistams.

Kad toks tiesos žodis Lietuvoje ne paslaptis, prasiitaria A. Venclova straipsnyje partijos kongresui pagerbti. Savo išvedžiojimus apie esamus ir ypač būsimus pagerėjimus Lietuvoje, jis baigia šiais žodžiais:

"Štai kodėl Lietuvos darbo žmonėms atrodo tokie nerimti ir juokingi kaikiurių vakarų imperialistų svačiojimai apie mūsų respubliką."

Bandydamas atremti tuos "vakarų imperialistų svačiojimus (kurie negalėtų Lietuvos žmonėms net juokingi atrodyti, jeigu jie jų nebūtų girdėję...), Venclova labai daug kalba apie būsimąją Kauno elektrinę, plačiai prisimindamas, kad Kaune ankščiau elektrinė priklausė Belgijos piliečių bendrovei.

Bet lyg tyčia, to paties laikraščio lapo kitame šone yra fotografijos, iš kurių paaiškinimų matyti, kad dabar Vilniaus elektrinė ir visos Vilniaus elektros laidų tinklas yra "Lietuvos energetinio ūkio valdybos žinioje". Ten pat įsakmiai pažymėta, kad ir būsimoji Kauno HES (hidroelektrinė stotis) "bus valdoma iš tolo, iš Lietuvos energetinio valdybos centrinio valdymo punkto".

O ta "Lietuvos energetinio ūkio valdyba" yra ne kas kita, kaip maskvinės Elektrinių (Malenkovo) ministerijos agentūra Lietuvoje. Ne tik Vilniaus, Kauno elektros stotys, bet visos esamos ir būsimos stambesnės elektrinės bei kiti energijos šaltiniai yra kontroliuojami tiesiog iš Maskvos, apilenkiant net ir tos pačios Maskvos kontroliuojamas vilniškes ministerijas.

apie 43 m. amžiaus iš Marijampolės, nubaustas 25 metams. Alfonsas MIKŠTAITIS — nubaustas iki gyvos galvos, Lietuvoje buvo krimin. policijos tarnautojas. Gyd. PALTANAVIČIUS, paleistas. Kun. Marijonas PETKEVIČIUS — nubaustas 25 metams. Tėvai taip pat ištremti. Gyd. ŠIMKUS jau paleistas. ŠIMAITIS, TERUOLIS — sužalotas galvon. VAICIUS, kilęs iš Šilutės, didelis asketas. Albertas VILIMAS.

Moterys stovyklose

Sovietai teigia, kad Sov. S-goje moterys esančios išlaisvintos iš "kapitalistinės vergijos" ir dabar galinčios "naudotis visomis laisvėmis"... Grįžusiųjų kiekvienas matęs, kokiomis "laisvėmis" iš tikro tos moterys naudojasi. Faktiškai jos sunkiau dirba ten nei vyrai. Pvz. Intos stovykloje Nr. 6 jos turi dirbti "tokį paprastą darbą" — kasti molį. Kasa jį giliai duobėje, iki juosmens stovėdamos vandeny. Kasdamos turi mesti aukštai į viršų. Šį darbą turi dirbti net neturėdamos guminių batų ir nepermerkstančių drabužių. Taip jos dirba ir kitur prie sunkių darbų, pvz. prie kelių tiesimo, plytinėse ir t.t. Lietuvių moterų Intoje yra ištisos brigados. Daugelis jaunos, esama net mokinių. Daugumą jų atgabeno 1947-1951 m. Vėliau mažiau. Nubaustos daugiausia po 25 metus. Panašia "laime" ir "teisių lygybe" moterys ir mergaitės turi džiaugtis ir kitur "plačioje tėvynėje".

Dipl. šefo pranešimas apie Lietuvą

LNA, kovo 7. — Europos Tarybos. Strassburgo Patariamiosios Asamblėjos specialioji komisija, K. Wistrando pirmininkaujama, yra pakvietusi Lietuvos. Diplomatiškos šefą S. Lozoraitį padaryti jai pranešimą apie Lietuvą.

Šios komisijos uždavinys yra rūpintis interesais tų valstybių, kurios neatstovaujamos Europos Taryboje.

Kauno dramos teatrui 35 metai

LNA, kovo 7. — Petras Kubertavičius, Lietuvos dramos aktorius veteranas (dabar dirba Kauno "Jaunojo Žiūrovo" teatre), vasario 8 d. "Tiesoje" parašė straipsnį Kauno dramos teatro 35 metų ir jo muzikinės trupės 15 metų sukakčiai paminėti. Mini daug per 35 metų laikotarpį pasižymėjusių mirusių arba Lietuvoje pasilikusių aktorių pavardžių, pažymėdamas, kad daugelis jų tebedirba įvairiuose teatruose. Plačiau sustoja ties muzikine trupe (teatras dabar ir vadinamas Kauno muzikinis dramos teatras). Tarp toje trupėje iki šiol tebedirbančių mini jos veteranus: K. Mikalauską, R. Anriejavą, V. Rimkevičių, L. Stanevičių, V. Kustkevičių. Nauji pabrėžti vardai dramos trupėje — K. Genys, L. Noreika, M. Rasteikaitė, A. Macevičienė; muzikinėje trupėje — V. Blažys, S. Girčytė, S. Repečkaitė, M. Žilionytė, vyr. režisiorė Regina Stankūtė (Vancevičienė), dirigentas — J. Indra (Padleckis). Dramaturgai — A. Gričius, J. Paukštelis, R. Narečionis. Kompozitorius A. Belazaras.

KRAUTUVĖS LIETUVOJE TUŠČIOS

Prie duonos ir kitų būtinų reikmių — didelės eilės. Žmonės renkasi į jas nuo pusiauandakio. Cukraus ir baltų miltų tegalima gauti tik prieš didžiulias valstybinės šventes, bet ir tai nepo didelį kiekį. Kartą eilėje (tai buvo Biržuose) prie muilo žmonės išlaužė parduotuvės duris ir išdaužė langus, nes buvo muilo atgabendama mažai, o daug kas norėjo jo gauti. Yra žmonių, kurie nuo vokiečių okupacijos metų nėra ragavę cukraus. Kiti būtiniausias reikmes ar pinigų atsiunčia net iš Sibiro.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street	Port Pirie	Hindmarsh
Unley Road	Port Lincoln	Hindley Street
Mount Gambier	Port Adelaide	Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

MOTERIMS

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

MOTINA IR VAIKAS PRIEŠMOKYKLINIAME AMŽIJE

Sunkiausia profesija nereikalauja tiek pasišventimo ir aukos, kiek motinos pašaukimas auginti ir auklėti savo vaiką. Dievas, tačiau, sudėdamas į motinos rankas tokias atsakingas pareigas, apdovanoja ją ta natūralia, galinga savo kūdikiu — vaiko meile, kuri nelengvą motinos dalią daro patrauklia ir nesunkiai panešama. O jei moteris šią pareigą pasiima su giliu tikėjimu, kad vaikas šeimoje, kaip ir ji pati, yra tik svetys, ir vieną dieną jis grįš į rankas To, iš kurių jis išėjęs, motinystė tuomet patampa kilni ir šventa, per kurią motina jaučiasi paties Dievo talkininke šioje žemėje.

Niekas kitas žemėje nėra tarp savęs taip glaudžiai susijęs, kaip motina ir vaikas. Normaliai motinai kūdikis gimsta be galo laukiamas ir mylimas. Ji gali aukotis ligi visiško savęs užmiršimo. Jai lengvai pakeliamos ilgos nemigos naktys ir visi tie nemalonumai, kuriuos atneša rūpestis nauju žmogumi.

Pirmasis rūpestis savo kūdikiu gal daugiau tik fiziologinio pobūdžio. Motina jį valgydina, prausia, migdo, bendrai tariant, sudaro tas visas teigiamas aplinkybes, kuriose kūdikis galėtų sveikai ir netrukdomai augti. Tik kuomet kūdikis pradeda tarti pirmuosius žodžius ir jau pradeda statyti kad ir netvirtai koją ant žemės, prieš motiną atsiveria naujos problemos. Vaikas kas kartą vis ryškiau pareiškia savąjį "aš" ir jo reikalavimai pamažu vis didėja. Jo mažytė siela, tartum neprirašyta knyga, atsiskleidžia prieš motiną ir sako "Rašyk". Tas mažutis žmogus, dar be jokios brandos šalutinės įtakos, sudeda visą pasitikėjimą į motinos rankas. Niekas kitas tiek daug nepraleidžia laiko su vaiku, kaip jį. Ji pirmoji moko jį maldelės, ir pasakėlės paseka, ir žaidimų draugė, ar bent patarėja, pabūva. Rodos, taip viskas gražu ir lengva.

Deja, kelyje į vaiko lengvą auklėjimą atsistoja dvi didelės kliūtys, kurios darbą daro sunkiu, daug kantrybės ir aukos reikalaujančiu. Jos yra: sukeliančioji vaiko, kaip žmogaus prigimties dalis ir blogoji pašalinė įtaka. Prie pirmosios priskirkim vaiko užsišpyrimą, palinkimą į neklusnumą, pykčio, neapykantos ar pavydo jausmą ar net meilę, kuris dažnai prasideda be blogos įtakos, o tik norint apginti save kokioje nors nepatogioje dvasinėje būsenoje. Šita vaiko auklėjimo vieta labai opi ir vienas kitas ne-

apgaltotas motinos gestas gali labai daug disharmonijos įnešti į vaiko sielą. Čia motina turi būti ypatingai atsargi. Kai kurie iš šių nesupratimų dažniau pasireiškia gausesnėse šeimose, kur per neatsargumą atsiranda vaikų išskyrimas: daugiau ir mažiau mylimi. Laiminga ta motina, kuri tokius mažus vaikų nesklaidumus gali išlyginti ne savo nuotaika, greitai pašlyjančia būryje vaikų, bet kantrybe, ramumu ir meile. Ne visuomet čia padės mokslas, ar net žinojimas vaiko psichologijos. Jeigu motina nervinga ir greitai prarandanti kantrybę, staugiuose momentuose nepadės joks mokslas. Su pagarba reikia stebėti, kaip viena ar kita paprastutė bemokslė moterėlė sugeba gražiai ir tvarkingai auklėti savo vaiką ar net būrį jų. Tai yra paties Dievo prigimta dovana motinai, kurios joks kitas mokslas negali duoti.

Kovoje už savo vaiką su pašalinėm blogom įtakom šiame krašte, motina turi sutelkti visas savo jėgas. Nežiūrint, kad vaikas dar daug laiko praleidžia motinos globoje, jis ištrūkęs iš jos jau susitinka gerąją ir blogąją gyvenimo pusę. Ji ateina iš gatvės, iš draugų. Nenuaujiama, kad gatvėje pasitaiko ir blogų vaikų, kuriais dažnai tik pati diena pasirūpina. Nuo tokios draugystės vaiką reikia saugoti visokiom protingom priemonėm.

Motina yra atsakinga ir už gražią švartą savo vaiko kalbą. Vaikas turi mokėti melstis gražia lietuviška kalba pirm pradėdamas mokyklą. Jeigu namuose vaikas negaus savo gimtajai kalbai stipraus pagrindo, veltui pastangos šeštadienių mokyklų ar institutų.

Šita trapi vaikystė yra pats lemtingiausias laikotarpis santykiuose tarp motinos ir vaiko. Niekad vėliau vaikas nebus taip lengvai motinai pasiekiamas kaip dabar. Užtenka motinai savo vaikutį tik priglauti, praeina visos širdies nuoskaudos ir ašara nudžiūsta. Tai vaiko brangiausios dienos. Motinos pareiga jas užlaikyti tokias, kad jos nemestų vaikui šešėlių, kai jis grumtis su gyvenimu ir laimingos vaikystės prisiminimus ieškos poilsio.

Su prasidėjusia mokykla kartu prasideda ir motinos didžioji tragedija. Gal iš karto tik kelioms valandoms kasdien mokykloje, vėliau ir laisvalaikiam praleisti kur nors kitur, vaikas

motinai pamažu tolsta ir tolsta, kol paviena tiesa yra universaliai pripažinta, būtent, kad jaunam vyrui, valdančiam gerokai turto, yra reikalinga žmona.

Ši tiesa yra taip tvirtai įsišaknijusi, jog jaunam vyrui atsikėlus į naują kaimyniją, visiškai neatsižvelgiant į jo paties jausmus ir pažiūras, kaimyninių šeimų į jį bus žiūrima, kaip į teisėtą jų dukterų nuosavybę.

"Mano mielas ponas Benetai", tarė vieną dieną jo ponis, "ar girdėjote, kad Netherfield Parką pagaliau išnuomavo?"

Ponas Benetas atsakė negirdėjęs. "Taigi, taip yra", kalbėjo ji. "Tik ką buvo atėjęs Longienė ir ji man sakė."

Ponas Benetas tylėjo. "Ar jūs žinote, kas išnuomavo?" "Jūs norite man pasakyti ir aš neturiu tam nieko prieš". Tokio kvietimo užteko.

"Iš tikrųjų, mano mielas, jums privalu tą žinoti. Longienė sako, kad Netherfieldą paėmęs jaunas ir turtingas vyras iš Šiaurinės Anglijos; kad jis atvažiuo pirmadienį lajetone su ketvertu pažūrėti vietas ir ji jam taip patiko, kad paėmė tučiuojau; kad jis perima nuosavybę prieš Mykolines ir, kad jo keletas tarnų atsigabena į namus šį savaitgalį."

"Kaip jo pavardė?"

"Bingley".

"Ar jis vedęs ar ne?"

"O! nevedęs, mano mielas, nevedęs! Vienas vyras ir labai turtingas, keturi ar penki tūkstančiai per metus. Koks puikus dalykas mūsų mergaitėms!"

"Kaip tai? Prie ko čia mūsų mergaitės?"

"Mano mielas, ponas Benetai," atsakė žmona, "kaip jūs galite būti toks irzlus. Jums turėtų būti savaime aišku — aš manau vieną iš jų jis ves."

"Ar jis planuoja čia apsigyventi?"

"Planuoja! Nesąmonė! Kas čia per kalba! Juk visiškai panašu į tai, kad vieną iš jų jis įsimylės. Jūs turite, kai tik jis atvažiuos, būtinai padaryti jam vizitą."

"Aš tam nepramatau jokios progos. Galite nueiti jūs su mergaitėmis, arba, dar geriau, pasiūskite jas vienas, kadangi jūs esate vienodai su jom graži, ir ponui Bingley galite patikti labiau, negu jos."

"Mano mielas, jūs man pataikaujate. Žinoma, kad aš esu turėjusi savo gražumo dalį, bet aš dabar visai neturiu pretenzijų būti laikoma kuo nors ypatingu. Kai moteris turi penkias suaugusias dukteris, laikas jau nustoti gal-

galiau visiškai palieka tėvų namus. Tai universali motinos tragedija, tačiau ji savo vienatvės valandose jaus truputį ir laimės, jei ji savo pašaukimo pareigą bus atlikusi taip, kaip ją atliko "vargo mokyklos" lietuvė.

P. Stočkutė — Abromaitienė

Naujas kaimynas

vojus apie savo grožį."

"Tokiais atvejais dažniausiai ji jau nebeturi daug grožio, apie kurį galvotų."

"Mano mielas, jūs turite eiti aplankyti poną Bingley kai jis apsigyvens mūsų kaimynystėje."

"Tai daugiau, nei aš galiu pažadėti."

"Tik pagalvokite apie savo dukteris. Koks išikūrimas čia vienai jų būtų. Sir William ir Ledi Lucas yra pasiryžę eiti vien tik dėlto; jie gi iš viso jokių naujų ateivių nevizituoja. Jūs būtinai turite eiti, kitaip gi mes negalėsime eiti, jei jūs neisite."

"Iš tikrųjų jūs esate per daug skrupulinga. Aš drįstu manyti, ponas Bingley labai nudžiugtų jus pamatęs. Aš gi pasiūsiu jam keletą eilučių užtikrinamas jį, jam mielai sutinku, kad jis vestų bet kurią iš mergaičių, tik dėl mano mažosios Lyzos aš turėčiau pridėti gerą žodį."

"Jūs nedarysite nieko panašaus. Lyza nėra nė kiek geresnė už kitas. Iš tikrųjų ji neturi nė pusės Janės grožio, ar Lidijos meilumo; tiktai jūs visuomet jai teikiate pirmenybę."

"Nė viena jų neturi daug, kas jas ypatingai rekomenduotų", atsakė jis, "jos visos yra paikos ir ignorantiškos, kaip ir kitos mergaitės. Lyza betgi turi daugiau ir greitesnės nuovokos, negu jos seserys."

"Ponas Benetai, kaip jūs galite šitokių būdu teršti savo vaikus? Atrodo, kad mane suerzinti teikia jums malonumo. Jūs turėtumėte pasigailėti mano vargšų nervų."

"Jūs klystate, mano miela. Kas link jūsų nervų aš turiu labai aukštą opinioną. Per paskutinius dvidešimt metų aš klausiausi, kaip jūs minite juos su pagarba."

"O, jūs negalite suprasti, kiek aš pergyvenul!"

"Aš tikiu visgi, kad jūs ir šitą pergyvensite ir dar regėsite daug jaunų vyrų su keturiais tūkstančiais apsigyvenant šioje apylinkėje."

"Nors jų būtų ir dvidešimt, kokia iš to nauda, jeigu jūs atsisakysite padaryti jiems vizitą."

"Patikėkite manim, mano miela, kada jų bus dvidešimt, aš aplankysiu juos visus."

Sulietuvino S. P.
"Moteris"

ŠEIMININKĖMS

JAUTIENOS ZRAZAI

Proporc. 2 sv. geros jautienos, 1 sv. rūkytų lašinių ar šoninės, 1 didelis svogūnas, 1 riektė juodos duonos, 2 šaukštai miltų, druskos, pipirų pagal skonį, kepimui tauką 1 šaukštas.

Darbas: Mėsą supjaustyti plonais 1 piršto storumo ir plaštakos platumo ir ilgumo gabalais, pamušti plaktuku, padruskinti, papipuruoti, iškloti lašinių ar šoninės plonomis juostelėmis, piaustyto svogūno skil-

(Tąsa 5 psl.)

ADOMAS MICKEVIČIUS

PONAS TADAS

(IŠTRAUKOS)

IŠ I GIESMĖS

Tėvyne Lietuva, meilesnė už sveikatą! —
Kaip reik tave branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nūn tave vaizduoju
Aš ilgesy grožiu sujadintas tavuoju.

Šventoji motina, Čenstakavos gynėja,
Kai sergantį mane motutė tau aukojo,
Išgydė ir mane šventa globa tavoji,
Tavim ir Aušros Vartai Vilniuje garsėja,
Tu Naugarduko žmones su pilim globoji,
Apmirę akys vėl gyvybę suliepsnojo
Ir tuoj galėjau aš prie tavo slenkščio stoti,
Kad gražinai sveikatą Dievui padėkoti.
Taip tu ir mus grąžinsi į Tėvynę mielą.
Dabar gi neški mano ilgesingą sielą
Į tas kalvas miškingas, į lankas žaliąsias,
Kur Nemunas plačiai banguoja mėlynasis;
Į tuos laukus derlingus, pasėlėias spalvotus,
Pacuksintų kviečių, balkšvų rugelių plotus,
Kur gintarinės svėrės, kaip pusnis grikučiai,
Kur rausta dobilai ir podirvio žvangučiai.
O viskas apsupta ežia, kaip juosta, lygia,
Joje laukinių kriaušių ten ir ten pridėgę.

IŠ II GIESMĖS

Kuriam iš mūs nemielos tos jaunystės dienos,
Kada su šautuvu išklysdavai pats vienas
Ir švilpaudamas ejai lig tolimiausio baro,
Kur laukuose tau ežios kliūčių nesudaro.
Medžioklis Lietuvoj, kaip laivas jūros plote.
Jis gali sau visur nevaržomas klajoti.

Jisai kaip pranašas dangaus žymes suvokia,
Kurias tik šaulio akys pastebėt išmokę.
Jis kaip raganius žemę kalbina ir klausia,
Ir ji garsų daugybę kužda jam į ausį.

Antai griežlė suriko. Kur ji? Niekas nežino.
Ji nardo kaip lydsy po pievos žalumyną.
Štai ties tavim augstai žydriam padangių mėly
Girdi varpelio garsą — pirmą vyturėlį.
Štai aras nusklendė, plačiai sparnus išskėtęs, —
Žvirbliai jo nusigando, kaip carai kometos.
O vanagas pakibęs žydry grobį seka,
Lyg prismeigtas drugys sparnais nekantriai plaka;
Vos pastebės kur paukštį ar kiškėlį jauną,
Į grobį iš dangaus kaip meteoras šauna.

Kada mums Dievas duos pabaigti šią klajonę
Ir grįžus įsikurt gimtiniame dirvone,
Tarnauti raiteliuos, kur prieš kiškius kariauja,
Ar pėstininkuos, kur vien tik paukščių lieja kraują?
Tik pjautuvi ar dalgės būtų mūs gynyba,
O spaudą pavaduotų ūkio sąskaityba.

Jau saulė ties Soplicais kilo patekėjus
Ir švietė daržinėj pro stogą ispidėjęs
Į kvepiančio sienelio priverstą šalinę,
Kurioj jaunimas sau pasiruošė nakvynę.
Mirgėjo aukso srovės, sklaidėsi ir kriko
Nuo spindinčio stoge skaidrios šviesos kasnyko.
Taip ir bernelio greit nubundant nesulaukus,
Saulutė vis kaskart aiškiau miegaliams šviečia.
Ir lūpas sipndulčių kutenamas paliečia;
Mergaitė varpa glosto jo akis ir plaukus.
Jau ir žvirbliai kraige straksėdami žirena,
Ir žąsinas triskart pakluonėje sugageno,
Tuoj, antys, kalakutai bendrą šneką randa,
Ir varo piemenys iš tvartų laukan bandą.

IŠ III GIESMĖS

(Grovas ir Tadas randa Telimeną miške, "Mąsty-
mo šventovėje". Grovas įteikė jai savo piešinius).

Ji piešinius žinovės žvilgsniu tyrinėjo
Ir mandagumo žodžių Grovui nešykštėjo.
Ji gyrė atsargiai, bet noromis drąsino,
Nemažą talentą piešėjui pripažino.

Linkiu sėkmės, kalbėjo, ir pasisekimo!
Italijoje jieškoti, Grove, įkvėpimo.
Dangaus žydrumas! Sodai rožėmis nukloti,
Ir jūs, sraunaus Tiburo vandenys putoti,
Ir bėsisios, plikos uolos Pauzilipo skliautų!
Tai štai kur dailininkas įkvėpimo gautų.
O čia, pas mus, tikriausiai jautrų mūsų vaiką
Niūrus dangus be saulės numerins be laiko.
Jūs piešinį rėmeliais, Grove, aptaisysiu
Ar su kitais geriau jį albume laikysiu."

Ir ėmė jie plepėti apie dangaus žydrumą,
Bangų ir vėjų gausmą ir uolų augštumą,
Bastūnų papročių šauniai įsismaginę,
Gėrėjos svetimu, o niekino gimtinę.

O čia juk Lietuvos miškai aplinkui ošia,
Taip nuostabiai gražiai, didingai paspuoše!
Čia apyniai aplink žievas vainikais pinas,
Jaunuolišku šermukšniai raudoniu dabinas,
Lazdynai, kaip medanos, lapais apkaišyti,
O lapuos riešutai, kaip perlų kečės, švyti.
Žemiau miškų mažyliai: putiniai, erkščėčiai,
Ten vilkuogės juodoja tarp rausvų aviečių,
Medeliai, krūmai šakomis susikabino,
Kaip šokyje būrys mergaičių ir vaikinių.
Aplink jaunavedžiai. Praaugę visą būrį,
Antai pora iš augšto į mažylis žiūri —
Gražna ir ūgiu niekas jiems priligt negali.
Tai baltliemenis beržas ir žalia liepelė.
Toliau senoliai stebi, kaip jų ainiams klojas:
Ten skroblas išdidžiai, tvirtai išsišakojęs,
Ten šnara topoliai ir ažuolos barzdotas,
Per amžių penketą surembėjęs, kuprotas;
Jis savo protėviais pasiramstyt galėjo,
(Tąsa 5 psl.)

Redaguoja Skautų Korespondentinė Skiltis

Australas skautininkas apie imigrantus skautus

AL bendradarbis neseniai kreipėsi į Adelaidės centrinio tunto (City of Adelaide District) tuntininką Mr. W. R. Thompson, patiekdamas keletą klausimų apie imigrantų skautų veiklą. Jų tunte veikia visi Pietų Australijoje oficialiai įsiregistravę imigrantų skautų vienetai, kuriems Mr. Thompson rodo didelio palankumo ir didelio jų padėties supratimo, kuo nepasizymi visi skautų ir skautėjų vadovai australai. Mr. Thompson mielai sutiko duoti šį pasikalbėjimą.

— Kaip įsisteigė naujųjų australų skautų vienetai?

— Latviai paprašė leidimo steigti tautinę draugovę, sutiko ją registruoti steito skautų vyriausioje vadijoje, o aš jiems priitariau.

— Žinau praeityje senųjų australų skautininkų tarpe buvo tam tikro stipraus pasipriešinimo naujųjų australų draugovių steigimui. Kuriais sumetimais Tamsta juos priėmė skirtingai?

— Aš skaičiau esant natūralų naujųjų australų norą išlaikyti savo kultūrą ir skautauti įprastu būdu. Aš buvau išbandęs naujuosius australus skautininkus australų draugovėse, bet radau, kad jiems ten nelabai sekėsi, daugiausia dėl kalbos sunkumų. Tai jau nebetiktų tiek daug dabar ir naujieji australai skautininkai talkina įvairiais būdais ir tunto reikaluose. Aš skaičiau, kad naujieji australai skautininkai sugebėję apie save suburti savus berniukus, kurie nenorėtų stoti į australų draugoves. Tuo metu naujieji australai dar nebuvo taip priimami į australų tarpą, kaip dabar.

— Ar Tamsta turėjai kokių nors lūkesčių iš jų buvimo?

— Taip. Aš skaičiau, kad mes turėjome kai ko pasimokyti iš jų gyvenimo būdo. Aš buvau sutikęs skautininkų iš Pabaltijos valstybių ir man padarė įspūdžio jų laiky-sena, veiklumas, skautiškas patyrimas ir mandagumas.

— Kaip jie pasirodė? Ar, Tamstos manymu, jie buvo laimėjimas ar našta skautėbybei Pietų Australijoje? Ir kodėl?

— Jie pasirodė puikiai. Visi parėmė mane ir, kur reikėjo, vyriausiąją vadiją. Jie netikėmė, bet tunto vadovų posėdžius lankė dažniau už australus skautininkus ir mane tiksliai informavo apie savo veiklą, stovyklas ir t.t. Atrodo, kad naujieji australai skautai ir skautininkai gerbia autoritetą ir įvertina drausmę. Jie daugiapadėjo ne vien savo berniukams, bet ir tuntu bei šiam steitui. Nors pradžioje stokojo lėšų, jie dažnai rėmė stovyklavietės įsigijimą, nors ir neprašomi. Praveddami puikias stovyklas, tautinius vaidinimus ir lauzus, jie padėjo skautų sąjungai gera reklama.

— Ko, Tamstos nuomone, naujieji australai turėtų išmokyti ir prisiminti iš senųjų, ir atvirkščiai?

— Jiems maža ko tenka mokytis, išskyrus atsargumo su ugnimi "buše" taisyklių, kurių, išaiškinus, jie rūpestingai laikėsi. Aš manau, kad australai skautai yra geresni virėjai, bet gal mes tam kreipiame per daug dėmesio. Aš radau, kad naujieji australai skautai stovykloje valgo gerą maistą: vaisius, pieną, daržovienes, o aš esu įpratęs prie troškintos ir keptos mėsos, pudingų ir juos mėgstu. Australai gali pasimokyti iš naujųjų australų keleto

dalykų:

1. Daugiau religinės praktikos.
2. Stovyklavimo metu artimesnio bendradarbiavimo su vietos administracija. Gerų darbėlių vietos ligoninės pacientams ir t.t.

3. Artimesnių ryšių tarpe skautėjų ir skautų. Bendrų užsiėmimų.

4. Kaip priimti svečius (net tuntininkus).

5. Dainų, vaidinimų ir rankdarbių pamėgimo.

6. Mandagumo.

— Ar Tamsta manai, kad naujųjų australų draugovių buvimas Tamstos tunte duoda jam kurių nors pirmenybių, kurių kiti tunti neturi?

— Taip. Naujieji australai yra uolūs. Jie nori įrodyti, kad jų skautybė yra aukšto lygio. Tautinė draugovė junta, kad ji negali apvilti savo gimtojo krašto. Tunto vadovų sueigos yra įdomesnės ir daug naujųjų australų vadovų pasiūlymų pasirodė esą sėkmingi. Pavyzdžiui, šv. Jurgio dienos laužas, pakeltos ugniavietės, stovyklinės lovos, iš mažų dalių sujungiamos palapinės. Tautinės dainos ir šokiai pasirodė esą spalvingi ir patrauklūs.

— Kaip vyksta bendradarbiavimas tarpe senųjų ir naujųjų australų draugovių?

— Puikiai. Nežinau nei vienos kurios nors nesantaikos atvejo.

— Tamstos darbe su naujaisiais australais skautais buvo kurių nors humoristinių ar šiaip jau minėtų įvykių?

— Man patiko latvių liaudies šokiai ir vaidinimai, lietuvių, latvių ir estų skautų ir skautėjų tarpusavio talkininkavimas prie laužų. Vienas vengrų skautininkas, paklausus, ar prie didelio eukalipto esančioje palapinėje palikta salami dešra yra saugiai padėta, atsakė: "Taip — čia nėra vengriškų opusų." Aš ypatingai prisimenu rekordinio naujųjų australų skautų skaičiaus puikią laikyseną, paradavusių karienei lankantis Adelaidėje. Aš jais didžiavausi.

— Kaip Tamsta įsivaizduoji naujųjų australų skautavimą ateityje Pietų Australijoje?

— Aš tikiuosi, kad jie tęs savo veiklą, kaip ligšioliai, nesdami savo kultūrą ir idėjas šiam jaunam kraštui. Naujųjų australų draugovė asimiliacijos nestabdė, ji jai padeda. Aš nemanau, kad žmonės yra bent kiek blogesni australai dėl to, kad jie jautriai atsimeina savo tėviškę. Aš jų negerbiau, jei jie nesididžiuotų savo gimtine — baigė Mr. Thompson.

* PLSS Taryba savo pirmininku perrinko ligšiolinį savo pirmininką vyr. sktn. dr. Vytautą Čepą.

* Toronto skautai vyžiais išleido iliustruotą knygelę mūsų miestams "Du gaideliai".

* Chruščiovas ir Bulganinas savo viešnagės Indijoje metu be kitų atžymėjimų tapo pakelti to krašto garbės skautais. LSB Vadijos Užsienio Skyriaus sekretoriatas tuo reikalu pasiuntė Indijos Skautų Sąjau bei New Dehli apgailėstaviu laiška.

Laiške pabrėžiama, kad žinia apie Chruščiovui ir Bulganinui Indijos skautų suteiktą garbę mūsų skautams yra tiesiog

..(Tąsa 8 psl.).

KULTŪRINĖ KRONIKA

* *Laivąjį pasaulį* yra pasiekusios dvi okup. Lietuvoje išleistos knygos, Kauno arkivyskupijos leidiniai. Tai 1955 m. kalendorius ir maldaknygė. Kalendorius turi 62 psl. Jame taip pat įdėti kan. J. Stankevičiaus ir vysk. Paltaroko pareiškimai blaivybės reikalui, kuriais pasmerkiamas Lietuvoje taip pat išplitęs girtuokliavimas. Maldaknygė turi 275 psl. ir apima visas reikalingiausias maldas. Ją redagavo kan. Dr. J. Stankevičius. Apie "Reformacijos veikėjus ir jų įtaką Lietuvoje" išleista JAV-bėse 38 psl. brošiūra su 15 a. žemėlapiu.

* "Aidų" žurnalo vasario mėn. numerįje Lietuvos Nepriklausomybės šventę prisiminta ir gražiu TF pirminio M. Krupavičiaus rašiniu bei kita aktualia medžiaga.

* LB Vokietijos Krašto Valdyba išleido Vasario 16 d. gimnazijos metraštyje, kuriame duotos pagrindinės žinios apie gimnaziją ir supažindinama su gimnazijos rėmėjais, nurodomos gautosios aukos ir kt.

* A. Banionio vadovaujama Lietuvos skautų sąjungos komisija ruošia anglų kalba leidinį apie Lietuvos skautų sąjungą nacių ir bolševikų okupacijų metais. Norima pateikti juo pilnesnis visų nuo tironų rankos žuvusių skautų sąrašas.

* Šiemet "Draugo" dienraštis mini 40 m. sukaktį, kurią atžymės rudenį drauge su "Draugo" naujo būsto pašventinimu.

* Amerikos Lietuvių R. Kat. Federacija mini 50 m. sukaktį ir Lietuvių R. K. Susivienijimas Amerikoje — 70 metų. Sukakties proga išleidžiama LRKSA istorija, kurios autoriai — prof. F. Kemšis ir dr. A. Kučas. Leidinys turės apie 400 psl.

* Kanadoje gražiai redaguojamas moterų žurnalas "Moteries" išleido naują sausio-kovo numerį, kuriame įdėta apšviesta moterims aktualios medžiagos. Tarp kitų paskelbtas ir "Moteries" sveikinimas VT pirm. A. Devieninei, nušviečiant jos ligšiolinę veiklą. Drauge paskelbtas Vilko pirm. J. Matulionio sveikinimas moterims.

* Po Arte Sacre Lituana parodos, turėjusios didelį pasisekimą Brazilijoje eucharistinio kongreso metu, iniciatorių būrelis pasiryžo įsteigti Rio de Janeiro lietuvių muziejų. Lietuvos pasiuntinybės kultūrinis skyrius tam muziejui jau turi gausių eksponatų. Muziejų dovanos priimamos pasiuntinybės kultūros skyriuje. Muziejus įsigijo taip pat A. Trumpio skulptūrą Kristus Valdovas. Dail. R. Viešulas praėjo į New Yorko modernaus meno muziejus ruošiamą piešinių parodą. Į ją iš 5.000 konkursui atsiųstų piešinių buvo parinkti tik 125, tarp jų ir Viešulo — "Rankos".

* Philadelphijos lietuvių komisija: prof. Puzinas, Krėvės duklė Mošinskienė, dr. M. Krasauskaitė ir K. Ostrauskas parinko skulpt. V. Košubos projektą, kuris bus pastatytas ant Krėvės

kapo Philadelphijoje. Paminklas bus 5 m. aukščio ir vaizduos lietuvišką koplytstulpį, kurio nišoje bus Rūpintojėlis. Jis bus nukaldintas iš akmens.

* Komp. V. Budriūnas yra sukūręs muziką A. Nakaitės žodžiams "Šaukštas", komp. J. Gaidelis muziką premiuojam Z. Gavelio eilėraščiui "Pamirštoji sala". New Yorko Fordhamo un-to stud. R. Kontrimas diplomantų koncertui parašė operetę, kuriai jis pats dirgavo. Amerikiečių spauda šilta įvertina pasižymėjusių lietuvių smuikininką I. Vasyliūną, ruošiantį JAV-se koncertus, ir paskiausio koncerto metu jam akomponavusį 17 metų sūnų Vytenį Vasyliūną, kuris taip pat teikiąs labai gražių vilčių ateičiai savo muzikautumu.

KUNIGAS PADOVANOJO AKIS

Milane italų kunigas Don Carlo Gnocchi, prieš mirdamas, paprašė, kad jo akis padovanotų vienam dvylikos metų berniukui, kuris buvo akių netekęs nuo negesintų kalkių, ir 18 metų merginai, akiai nuo jaunystės po kažkokios ligos. Chirurgas tiki, kad juodu matys.

Šeiminkėms

(Tąsa iš 4 psl.)

tele ir pašelio storumo duonos gabaliuką, suvynioti žraza, surišti siūlu ar persmeigti pagaliuku. Pavolioti į miltus, apkepti keptuvėje karštuose taukuose, sudėti į puodą, apdėti daržovėmis (morkų, salerų, svogūnų, laurų lapų ir kt.), užpilti stikline vandens, šutinti kol bus minkšti, saugojant, kad nepritrūktų vandens. Valgyti su tuo pačiu sosu pridėjus grietinės.

ŽUVIES UŽKEPAS

Baltos duonos gabalas apie 2 ½ oz., 1 litro pieno, 2 oz. tirpyto sviesto, 2 kiaušiniai, 1 šaukštas kapotų žalių petruškių, 1 svaro žuvies.

Darbas: Žuvį išvirti su daržovėmis ir druska. Duoną pamirkyti piene 1 val., gerai nuspausti, kad nebūtų skysčio, pridėti sviestą, plaktus kiaušinių trynius, kapotas petruškas, kapotą žuvį. Gerai išmaišyti, įdėti plaktus baltymus, supilti į išstėptą ir sausainiais išbarstytą formą, paliekant nuo viršaus 1 ½ piršto platumo nedapiltą ir uždengus sviestu išstėptu popieriu, kepti 3 val. pečiuje, įstaičius indą į verdantį vandinį iki pusės. Išversti ant karštos lėkštės, apibarstyti kapotais kietais kiaušiniiais ir papuošti citrinu, šrimpais ar ančovėmis. Paduoti su grybų ar pamidorų sosu.

MARGAS PYRAGAS

1 sv. sviesto ar taukų, 1 sv. cukraus, 4 kiaušiniai, 1 sv. miltų, 2 šaukštai rūgščios grietinės, 5 šaukštai pieno, 1 šaukštas kepimo miltelių, vanilijos. Tamsiai tešla: 1 oz. vidutinio pusiau saldaus šokolado, 1 šaukštas cukraus, 3 šaukštai pieno.

Sviestą ištrinti su cukrum dedant po vieną kiaušinį ir šaukštą miltų, trinti tol, kol cukrus išsitrins, įdėti prieskonius, grietinę, likusius miltus ir pieną. Gale įdėti kepimo miltelių sumaišytus su miltais. Tešlą padalinti per pusę. Kepimui forma geriau su skylė vidury, formos dugną iškloti riebalais išstėptu popieriu, pusę tešlos sudėti į formą, į antrą pusę tešlos sudėti piene ištrintą šokoladą su 1 šaukštu cukraus. Gerai išsukti ir sudėti ant viršaus baltosios tešlos. Paimti šakutę ir sukli spirališkai per abi tešlas kiaušiai. Kepti vidutinio karščio — 350 l. — krosnyje apie pusantros valandos.

PONAS TADAS

(Tąsa iš 4 psl.)

Nes jie, seniau numirę, čia suakmenėjo.

O Tadas sukinijęs, pyko, nuobodžiavo, Nes pats pašnekėsy visai nedalyvavo. Bet kai anie pradėjo garbinti ir minėti Kitų kraštų medžius, jų grožiu žavėtis: Alyvą, kaktusą, mahonį ir migdolą, Ir tują, ir citriną, kvėpančią iš tolo. Valakų riešutą, lygąs ir apelsiną, Kad gražesnių žiedų ir lapų jie nežinę, — Taip Tadui buvo klaiku tų niekų klausyti, Kad jau nebegalėjo pykčio sulaukyti.

Tėvynės gamtą jis nuo pat mažens pamilo.

Tad, žvelgdamas į mišką, įkvėpėsi pribilo:

"Lankiau botanikos aš Vilniuj sodą

Ir ten mačiau, kaip medžiai tie visi atrodo,

Kurie dabina Rytus ir Italų šalį.

Argi kurie mūsiškiams beprilygti gali?

Ar aloes su ūgiais, kaip kietais basliukais?

Mažytė citrina su aukso skrituliukais —

Tikra neužauga, suklypus, bet turtinga,

Kaip kokia senmergė, kuriai gražumo stinga?

O gal jums kiparisas išpūdį padaro?

Bet jis ne liūdėsi, tik nuobodulį įvaro.

Jisai, girdi, prie kapo taip liūdnai atrodąs!

O tai, išties, liokajus — nejudrus, vienodas,

Nedrįstąs pajudėt, nė kryptelt netikėtai

Iš baimes nusižengti dvaro etiketai.

Ar ne gražesnis mūsų beržas svyruonėlis,

Sukaupęs liūdesį močiutės — senglavėlės,

Kai ji, staiga netekus mylimo sūnelio,

Skausmingam sielvarte rankas į dangų kelia?

Arba jaunos našlės, kai pašarvojus vyrą,

Ji garbanom lig žemės gedule nusvyra?

Dėl ko gi, ponas Grovai, jei myli tapybą,

Nebepaišai mūs medžių, mūs miškų, sodybų,
O grįžai į derlingas gimtines vietoves
Lyg pajuokai uolas vaizduoti pasišovęs?"

Bet Grovas tarė jam: "Gamtos spalvų žaidimas —
Tai fonas, medžiaga, o siela — įkvėpimas.
Vaizduotės polėkiais jisai toli nuklysta,
Nors skonį ir dėsnius, ir saiką pripažįsta,
Gamta ir paskirtis varžyt mūs neprivalo,
Mes turime pakilt į sferą idealo!
Ne viską, kas gražu, paveikslam įtepliosi.
Pats kada nors iš knygų šitai sužinosi.
Reik daiktus sugrupuoti, kol perkelsi į drobę.
Reik oro ir dangaus, kur visumą apglobia.
Italijos dangus! Dėl to peizažo meno
Didieji meisteriai Italijoj gyveno.
Be vieno Breigelio, be to, dar Ruisdalio,
Ar kuo kitu dar šiaurė pasigirti gali?
Iš didelių daugiau nė vieno nepažįstu.
Dangaus, dangaus tikrajam reikia peizažistui!"

"Taip pat ir mūs Orlovskis, — tarė Telimena, —
Soplicų akimis įprato vertint meną,
(Soplicoms, mat, vien tai sujaudina krūtinę,
Kas primena gimtinę kraštą ir tėvynę).
Orlovskis įžymus tapytojas, piešėjas
Darbais ir talentu plačiausiai išgarsėjęs,
O vien apie tėvynę nuolatous svajojo.
Gyveno rūmuose su ištaigom kaip rojui,
Pagirtas ciecoriaus, visos augštos draugijos,
(Turiau aš keletą jo šikų įsigijus),
Minėdamas Lenkiją ir jaunystę savo,
Jos dangų ir miškų su pomėgiu vaizdavo."

"Protینگai darė," Tadas vėl karštai prašneko:
"Italijos dangus, kiek man patirti teko,
Atrodo tartum ledas, smėlio nuskalautas.
Man šimtkart gražesnis debesuotas skliautas.
Pas mus pakelk vien galvą ir kiekvieną sykį

Kaskart naujus vaizdus iš debesų pašyki.
Kiekvenas vis kitokis: šitai rudėnis
Ropėja kaip vėžlys, vandens apščiai pritvinęs.
Nuo skliauto tartum ilgos kasos nusidriekę.
O tai lietaus pratrūkę srovės žemę piekia.
O kitas su ledais, kaip sviedinys, su vėju
Dumbluotai mėlynas marmėdamas artėja.
Bet net ir kasdieniniai, jei stebėt juos moki,
Baltučiai debesėliai, o kaskart kitoki:
Išsyk lyg būtų gulbių ar žąsų pulkelis,
Kai jį, lyg sakalas, draugėnis sugins vėjėlis.
Bet štai jis auga, pučias, šonais susiliečia,
Karčius įgyja, kojas, šauniai sprandą riečia,
Rikiuojas prie kitų, visi būrin patekę,
Kaip greitakojai žirgai per padangę lekia
Baltučiai kaip sidabras; štai jie kinta vėlei,
Iš karčių ir sprandų stiebus, bures išskėlė,
Žirgai laivu pavirto ir iš lengvo plaukia
Per tą padangės jūrą mėlyną ir jaukią."

Grovas ir Telimena žvelgė sužavėti,
Ir Tadas susimąstęs liovėsi kalbėti,
Tik nejuočiam rankytę spaudė Telimenos.
Taip slinko valandėlės tos žavingos scenos.
Jau Grovas vėl vaizdų albumą atsidaro
Ir imasi pieštuko, tik staiga iš dvaro
Čia skambalas pietums kaip tyčia nuaidėjo,
Ir daugybe balsų tuoj miškas suskambėjo.

Nuleido galvą Grovas ir nuliūdęs tarė:
"Ak, kiek tai kartų varpas šitai mums padarė!
Ar didelė mintis, ar žavėsi jaunystės,
Ar polėkiai vaizduotės, viltys bičiulystės,
Jautrių širdžių jausmai, — kai varis tik prabyla,
Tuo viskas drumsčias, nyksta, amžinai nutyla."
Ir klausė Telimeną jo atsidusimas:
"Tad kas belieka?" — ji atsakė: "Atminimas!"
Vertė V. Mykolaitis-Putinas.

IŠ RAŠOMOSIOS MAŠINĖLĖS ISTORIJS

Štai moteris guli lovoje ir rašo rašomąją mašinėlę. Ir dar kaip rašo — liežuviu! Taip išbolinta visiems gerai žinoma rašomoji mašinėlė, be kurios šiandien vargiai galėtume apsieiti.

Jos gimimo metai žymimi 1867, kada Amerikoje Glidden, Sholes ir Soule užpatentavo pirmąją mašinėlę ir patentą pardavė ginklų fabrikantui Remingtonui.

Šis įvedė daug patobulinimų ir 1873 m. jau išleido "Remington Typewriter Standart" į rinką.

Nors ir buvo daug kas vėliau pakeista, pritaikyta elektra, bet šis tipas visom mašinėlėm pasiliko modeliu.

Dar tikrai nežinoma, ar koks amerikietis lankėsi Vienoje 1866 m. ir matė ten išstatytą rašomąją mašinėlę, ar ką nors apie tokią mašinėlę girdėjo. Greičiausiai, kaip kartais atsitinka, kad tas pats išradimas padaromas bent keliose vietose ir vienur ir kitur prieita savarankiškų kelių.

Tačiau aišku, kad pirmąją mašinėlę su plaktikinių raidžių sistema padarė stalius Peter Mitterhofer, austras, gyvenęs Partschins prie Meran ir jau 1864 m. užbaigęs jos konstruktavimą.

Šis stalius buvo tikras originalas, ir tyroliečiai, kurie visada yra konservatyvūs, vadino tiesiog kvailiu.

Mitterhofer daug keliavo, matė beveik pusę Europos, buvo ir Šveicarijoje, daug ko išžiūrėjo ir išmoko. Buvo pilnas sąmojaus ir grojo paties pasigamintais instrumentais. Buvo pasidavęs ir ksilovoną, kuriam panaudojo savitą spaudimo sistemą, kuri pagelbėjo ir rašomosios mašinėlės išradime.

Tačiau išradėjas neturėjo laimės su savo rašymo aparatu.

1866 ir 1870 jis keliavo su dėžėmis į Vieną pas kaizerį Franz Joseph I. Šis nors ir mėgo tyroliečius, bet išradimui didelio dėmesio neparodė. Pirmą kartą staliui davė 200 guldenų, antrą — 150. Tais pačiais 1870 metais rašomo-

sios mašinėlės modelį kaizeris padovanojo politechnikos mokyklai, iš kurios jis dingo.

Jeigu išradėjas nebūtų ejęs pas karalių, bet būtų pasiūlęs kokiam drąsiam prekybininkui ar fabrikantui kaip Remington, jo modelis būtų gavęs tikrą kelią ir būtų pasidavęs pavyzdžiu kitom rašomom mašinėlėm.

Šis stalius padarė keturias mašinėles. Pirmoji rasta po jo mirties dirbtuvėje.

KAIP ŠI MAŠINĖLĖ ATRODĖ?

Jai padėti reikėjo gero stalo, ir kai rašė, tai taip duzgėjo kaip kuliamoji. Turėjo ji visas raides, skaičius ir skyrybos ženklus. Raidžių klavišai buvo sudėti į stakles. Spaudimo sistema pasiliko tokia pat. Iš klavišųėjo vielos į tam tikrą krepšį, aplink kurį kabėjo plaktukai su raidėm. Popierius įsidėjo į krepšio vidurį. Rašant krepšio viršus sukinišosi, taip plaktukai galėjo mušti į savo vietą.

Mitterhofer gimė 1822 m., mirė 1893. Jis išrado ir kitų dalykų. Ilgai jo žmona sirgo, tai jis pasidarė skalbimo mašiną. Jis mirė dideliame skurde ir varge. Tik vėliau Austrija, tyrinėdama savo praeitį, surado ir jį, pastatė jam paminklą, jo mašinėlę padėjo į muziejų.

Ir prieš Mitterhoferį buvo bandymų padaryti rašymo aparatą. Norėjo išrasti tokią mašiną, kad neregiai galėtų laiškus rašyti. Jau 1858 m. Italijoje, Novaroje, vienoje pramonės parodoje buvo tokia išstatyta, bet ji dingo be pėdsakų. Apie ją Mitterhofer tikriausiai nieko nežinojo, ejo savo keliu, bet ir jam nesisekė.

Tik Sholes ir Soule atėjo mintis pasidaryti atspaudams spausti tokią mašiną, kad atspaudas kristų į tam tikrą vietą. Iš jos pasigavo idėją Gliden ir tą patį principą pritaikė rašomajai mašinėlei. Jiems pasisekė.

(Darb.)

AR TIKRAI NĖRA LAIKO?

Amerikoje visi moka skubėti. Industrijos, fabriku, mašinų krašte visai nenuostabu. Dažnai be jokios atsargos savo gyvybei. Tuo tarpu mokslininkai prakaituoja biologijos mokslė, ieškodami būdų pratęsti žmogaus gyvenimą. Atrodytų kontrastas! Išrasta įvairiausių vaistų, dienraščiai, žurnalai perpildyti straipsniais apie žmogaus kūno paslaptis ir būdą kontroliuoti ligas. Visi skaito ir pritaria, bet paskui gyvena kaip pamišę. Rodos, kad sakytų: taip, žinau, turėčiau taip daryti, bet neturiu laiko.

Atėjo laikai, kad nebeturima laiko sustoti ir pažiūrėti, kas dedasi gatvėje. Nebeturima kantrybės palaukti, kol mašinos pravažiuos, braunamasi tarp automobilių su pavojumi patekti po ratais; nebemokama apskaičiuoti mašinos greičio, jei artėjant, reikia šokti kaip kengūrai į šalį.

Sustokime valandėlei ir pasvarstykime tą baisią skubėjimo maniją. Tai nėra joks būtinumas, bet tikra "manija". Pav., asmuo perbėgęs gatvę rizikuodamas savo gyvybe, sutinka ant šaligatvio pažįstamą ir štai sustoja ir šnekučiuojasi visai nebegalvodamas apie praleidžiamą veltui laiką. Tat kodėl taip neišmintingai bėgo skersai kelio? Tai nebuvo laiko soka, tik stoka kantrybės.

Tas kuris važiuoja pralenkdamas kitus ir nesilaikydamas perspėjančių ženklų, visai ramiai praleidžia valandas besikalbėdamas telefonu! Ar tai ne manija skubėti?

Sutiksime ir jūs, kad skubėjimo kaip tokiu nėra, tik yra nekantrumas ir nemokėjimas skaitytis su laiku; geriau sakant, sergama skubėjimo liga. Ši diena kaip vakar diena, šie metai kaip pernai metai, laikas yra suskirstytas į metus, mėnesius, savaites ir dienas; kiekviena diena turi 24 valandas. Tos dvidešimt keturios valandos yra mūsų dispozicijoje, užtektinai visiems darbams atlikti. Juokinga yra klausytis girdint nusiskundžiant, kad neturima laiko laikraščiai perskaityti, nueiti į bažnyčią, nes per daug darbų. Ne laiko stoka, bet nemokėjimas gyventi. Dvidešimto amžiaus žmogus tvarkingą ir kantrų gyvenimą atmetė, išstatydamas į pavojų save ir kitus.

Ir taip gyvenama blogai, kada būtų gerai. Pasiteisinimas: taip daro visi.

Tai netiesa. Optimistas moka stebėti, pasirinkti, niekad neskuba, rasdamas laiko viskam atlikti ir šypsosi užklaustas: "Bet kur tu randi laiko visiems darbams atlikti?" Jis tik nusišypsuoja ir nei nebando atsakyti, kaip jis viską atlieka. Žino, kad būtų laiko eikvojimas aiškinant, nes tai neįmanoma išmokyti, jei neturima truputį geros valios ir šiek tiek kantrybės.

(Darb.)

PETICIJA ANGLIJOJE

Anglų Common Cause organizacija renka visoj D. Britanijoje parašus po peticija, kurią ji ruošiasi įteikti britų parlamentui. Peticijoje sužymėti svarbiausieji Sovietų nusikaltimai ir D. Britanijos vyriausybės prašoma, kad D. Britanija nedarytų su Sov. Sąjunga jokio susitarimo, kurs tiesioginiai ar netiesioginiai pripažintų Sovietams valdyti Centro ir Rytų Europos kraštus, tarp jų ir Pabaltijo valstybes, D. Britanijos vyriausybė prašoma reikalauti, kad būtų grąžinta laisvė tiems, kurie jos neteko. Peticijoje taip pat išvardintos visos sutartys, kurias Sovietai sulaužė. Drauge prašoma nesudaryti įspūdžio (tatai ypač svarbu Chruščio ir Bulganino vizito metu, kuris numatomas š.m. balandžio antroje pusėje), kad D. Britanijos vyriausybė toleruoja buv. laisvų valstybių pavergimą. Tikimasi surinkti kelis milijonus parašų. Parašų rinkimą ypač aktyviai remia katalikų dvasinė vyriausybė ir visa eilė žymių žmonių. Tokios petijos propagandinė reikšmė yra labai didelė. Peticijoje minimos taip pat Pabaltijo valstybės, todėl po peticija noromis rašosi ir ją uoliai remia taip pat D. Britanijoje gyvenę lietuviai, latviai ir estai. D. Britanijos L. Bendruomenės vadovybė kreipėsi į mūsų tautiečius prašydama kiek galint prie to žygio prisidėti ir jį visai paremti. Lietuvai aktyviai renka parašus darbovietėse ir susirinkimuose.

(N. L.)

Ne tuo esame turtingi, ką turime, bet tuo, ką duodame. Aukokime lietuvių namams!

GILIAI ŽEMĖJE PASLĖPTI NERVAI, KURIE VALDO VISĄ MIESTO JUDEJIMĄ

New Yorkas yra iš tų miestų, kuris labiausiai taupo laiką ir vietą. Susigrūdęs į nedidelę Manhattano salą ir norėdamas kuo daugiau žmonių priglausti bizniui, jis seniai pradėjo statyti aukštus namus ir taip išaugo į dangoraižių miestą. Viename mažiame plote, aukštų aukštais iškilę, dirba tūkstančiai žmonių. Kad šie žmonės jaustųsi patogiai, kad greit susisiektų vieni su kitais, greičiau darytų biznius, greičiau uždirbtų pinigų ir greičiau juos išleistų, prisireikė iškasti požemius ir ten paleisti traukinius, nutiesti begalės telefono laidų, įsivesti gazą, vandenį ir t.t.

Paprasta akim tų požemių, tų raizginių ir nematome. Kartais patys įlendame į požeminį traukinį ir negalvojame, kad čia pat, žemėje, eina žinios, telegramos, siunčiamos televizijos ir radijo programos.

Kiekvienos gatvės žemėje yra įkasti milijonai, milijoninės vertės vario, švino ir kitų medžiagų kiekiai.

Sakoma, kad Wall Streete negalėtume nė pieštuko palaidoti, nes visa jo žemė yra užgulta kabelių ir laidų. Tai ir sudaro miesto nematomus nervus, kurie aprūpina ir tvarko visą New Yorko gyvenimą.

Miestas turi be galo daug telefonų, o jų laidų niekur nematome — visi jie pakloti žemėje. Jei juos išiestume, laidai sudarytų apie 10 milijonų mylių.

Telegrafas turi savo tunelius, kuriais greitai persiunčia telegramas į atskiras miesto dalis. Didieji bankai išsivedė savo laidas į visus skyrius, į juos įjungę televiziją ir taip patikrina čekių parašus. Yra ir stambūs aliarmo laidai policijai, gaisrininkams. Radijo stotys, televizija turi savo kabelius, kuriais iš įvairių vietų perduoda programą.

Požeminiai traukiniai iškando visą miestą, sudarydami arti 1000 mylių tunelį. Atskiri tuneliai įkasti po vandeniu į Brooklyną, į New Jersey. Jei išiestume miesto gazo vamzdžius, tai jų užtektų iki Meksikos nuvesti ir praveisti. Apie šimtą mylių suklota suspausto garo vamzdžių, kurie aptarnauja namus, siuvyklą, pirtis.

New Yorkas jau seniai pradėjo kasti į žemę.

1799 m. Aaron Burr pirmas pravedė vandentiekį. Jo vamzdžiai dar buvo mediniai, bet ir tuos pritaikė gaisro atvejui, pastatė hidrantus gatvėse.

1870 padaryti bandymai pirmam požeminiui traukiniui įrengti.

Atsirado vienas drąsuolis ir prakasė 95 metrų tunelį, kuriame paleido vagonus, varomus suspaustu oru. Tie vagonai buvo nepatogūs, greitai stabdant keleiviai susimušdavo nosis. Jie pasipiktinę pareiškė, kad New Yorkas niekada nevažinės po žeme. Taip rangovas, statęs pirmą požeminį traukinį bankrutavo.

Tačiau nors gyventojai ir nenorėjo lįsti į žemę, bet gyvenimas taip greitai ritosi pirmyn, kad norom, nenorom reikėjo prakasti gatves. 1878 pradėtas vesti telefonas, o 1882 m. įsikūrė bendrovė, kuriai vadovavo Thomas Edison. Ši bendrovė jau gamino elektrą ir ją pristatė į 59 vietas. Tiek telefonas, tiek elektra buvo vedama viršuje per stulpus. Audrų ir gaisrų metu laidas nutraukdavo ir taip gyventojai

jams sudarydavo daug nepatogumų. Ir tų laidų kas kartą daugėjo, būtų net New Yorko dangų užtemdę.

1884 m. miesto valdyba išleido įsakymą pakasti į žemę visus laidas. Bet abi kompanijos lūkuriavo, nes tunelių kasimas atsiėjo nemažas pinigas. Tada miesto majoras leido patiems gyventojams eiti su kirviais ir iškirsti telefono ir elektros stulpus.

Giliai žemėje yra praveisti ir didžiuliai tuneliai vandeniu, kuris atiteka iš tolimų vietų. Kartais tuneliai siekia iki 200 metrų gilumo. Jų sienos iš tašytų didžiulių akmenų, cementinių blokų. Pastatyti tvirtai ir amžinai, aklinai uždaryti, kad niekas neprieitų.

Besikasant po gatvėmis buvo sudurta su daugeliu sunkumų. Senoji Manhattano sala turėjo ir savo upečius, pelkes. Visa reikėjo nusausti, sutvarkyti. Gilumoje, upių krantinėse rasta visokio nuskenkusio turto: brangenybių, ginklų, laivų griaučių, net įrengtas anglų kalėjimas iš kolonialinių laikų.

Sunkiausia buvo pastatyti 6 Ave. požeminį traukinį, nes čia pat yra BMT linija, Pensilvanijos ir Long Island požeminiai traukiniai ir begalės kabelių. Visa reikėjo išsaugoti, kad nesutrūktų judėjimas. Darbo metu taip pat ir 6 Ave. judėjimas nebuvo sustabdytas. Normaliai pagal miesto planą kursuoja 8.700 traukinių, kurie kasdien pervažia apie 4 milijonus žmonių. Tokią masę perkelti iš vienos vietos į kitą reikia didelės organizacijos ir tvarkos. Kur nors linijoje suges traukinys ir užtvens kelį bent keliom valandom. Reikia jį greitai sutvarkyti arba pašalinti. New Yorkas yra nugalėjęs tuos sunkumus ir sukūręs tokią sistemą, kad beveik sekundės tikslumu kursuoja visi traukiniai. Be to, juose ir nelaimių mažai atsitinka.

Šiam traukinių tinklui išlaikyti ir aptarnauti miestas turi 30.000 darbininkų. Jie dirba sunkiose sąlygose, todėl ir kur kas geriau apmokami nei kiti darbininkai. Jie taiso linijas, visai neįjungę elektros. Čia pat prie jų kybo mirtis, o jie dirba. Kartais jie turi tik dvi minutes iki kito traukinio, o vis tiek dirba ir taiso. Taip New Yorko požeminiai neturi niekur sau lygių — tiek telefonas, tiek gasas, tiek vanduo, tiek traukiniai čia veikia nenutrūkdami ir tiksliai.

(Darb.)

Gydytojai šarlatanai

Daug baimės pareiškiama dėl Amerikos gydytojų sąžiningumo. Dėl dalies nesąžiningumo nukenčia ir kity vardas. Šiuo tarpu Brooklynje yra suminti keturi tokie gydytojai šarlatanai. Jie pardavinėjo savo pacientam narkotikus. Už vieną narkotikų švirktį ėmė po 38 dol., nors legalioje prekyboje už tai tik 8 dol. Vienas liudininkas pareiškė, kad jis nuėjęs pas gydytoją, kad jį gydytų nuo narkotikų aistros. O gydytojas jam tik davęs naują injekciją. Tokių gydytojų įtarta ir Manhattane.

* Japonijoje gyventojų yra 89. mil. Nuo 1950 priaugo 6 mil.

DO YOU LISTEN TO MARY, JOHN and PAUL?

Do you learn English by radio?

It is easy!

Listen to the A.B.C. on Saturdays.

"For New Australians"

These lessons are in a book.

Write for this free book.

Write to:—

The Education Department in the capital city of your state.

- * Bankininkas yra žmogus, kuris paskolins jums skėtį kai giedra, ir atims jį, kai lyja. Pinigai yra geras tarnas, bet blogas ponas. Bacon
- * Kai aš turėjau pinigų, kiekvienas mane broliu vadino. Lenkų priežodis
- * Laikraščiai yra pasaulio veidrodžiai. J. Ellis
- * Niekuomet neduok patarimo, nebent esi prašomas. Vokiečių priežodis
- * Kai pinigai kalba, teisybė tyli. Rusų priežodis
- * Nė vienas geras žmogus staiga nepralobo. Syrus

Iš Mr. Ilgausio Kontozos

SPAUDOS APŽVALGA

Valgė ir gėrė... per barzdą varvėjo...

Mr. Ilgausis, bevartydamas "Mūsų Pastogę" (Nr. 12 š. m. III.21), 4-tame puslapyje aptiko tokią linksmą žinią iš Adelaidės:

KAZIUKO POPIETE

Kovo 4 d., tuoj po lietuviškų pamaldų, parapijos salėje įvyko skautams paremti "Kaziuko mūgelė", kurioje buvo ir vertingų daiktų loterija, ir bufetas, kur buvo pasivaicianta lietuviška kaimo gira, dešrelėmis ir meduoliais. Daug buvo jaunimo ir senimo ir gera nuotaika netilpo salėje, o skautai džiaugsmu švitėjo, jų širdys džiaugėsi, nes aiškiai matė, kad jų kason įkris pluoštas svarų, kurie skautus

įgalins kitais metais atstogas praleisti ir vėl kur nors kalnuose.

Kaziuko popietę organizavo skautų Tėvų Komitetas.

Mr. Ilgausis taip pat toį "mūgelė" dalyvavo, valgė ir gėrė, net ausys krutėjo... burnoj nieko neturėjo...

Mr. Ilgausis taip pat sveikina MP korespondentą, pririetusį lietuviškų dešrų ir atsigėrusį lietuviškos geros...

Tokios mūgelės visi nebūna

PAAIŠKINO

Iš Vak. Vokietijos į rusų zoną atbėgo karvė, arklis ir asilas. Pabėgėliai pradėjo dairytis aplinkui ir klausinėti kokia durnaropė juos apsedusi. Tuomet karvė tarė:

— Už sviestą, kurį iš mano pieno pagamina, rusų zonoje moka kelis kartus daugiau, nei V. Vokietijoje. Taigi, kaip aš turėčiau nebėgti.

Arklis savo bėgimo priežastį štai kaip paaiškino:

— Vakarų Vokietijoje ūkinis vežimas vis rieda augštyti ir augštyti. Tad man jį reikia tempti prieš kalną. Tuo tarpu rusų zonoj vis nuo kalno ir nuo kalno rieda.

O asilas taip pareiškė:

— Man yra vistiek. Kurioj zonoj be gyvenčia, vistiek pasiliksiu asilu. Skirtumas tik toks, kad rusų zonoj man išduos inteligento pažymėjimą.

SAVIŽUDYS

Rytų Vokietijos kompartijos sekretorius Fricas Zwibelkornas sutiko gražią merginą ir ligi ausų ją įsimylėjo. Kai mergina atsakė, kad agitpropams negalima tikėti, Zwibelkornas labai nuiliūdo, pametė apetitą ir net nusprendė nusižudyti.

HO krautuvėj Zwibelkornas nusipirko augščiausios rūšies R. Vokietijos virvę, gabalą muilo virvei įmuilinti ir didoką kablį. Parašęs merginai graudų atsiveikinimo laišką, susirado plaktuką, pastatė prie sienos kėdę, paėmė kablį ir pakopęs ant kėdės norėjo jį atitinkamam augštyje įkalti.

Deja, po pirmojo smūgio lūžo plaktuko kotas, po to ir kėdės koja. Perpykęs vyras nuvirto žemėn, susimušė kelį, bet vilties nusižudyti nepametė.

Apie kablo įkaltimą nebebuvo ką galvoti. Zwibelkorno žvilgsnis apsisoto ties elektros lempa palubėje. Didelė, galėtų žmogus svorį išlaikyti. Atsinešęs iš gretimo kambario seniau gamintą, nors jau apnešiotą, bet stiprią kaip jautis kėdę, Zwibelkornas įmuilino virvę, pakopęs ant kėdės pritvirtino vieną galą prie lempos, o iš kito galo padarė kilpą. Nelaimingasis meilės kankinys užsinėrė ją ant kaklo ir sušuko:

— Dabar jau baigta su manimi! — ir šoko nuo kėdės.

Rytų Vokietijos geriausioji virvė, kuri, atrodo, galėtų ir arklio svorį išlaikyti, pertrūko, jis drebtelejo žemėn. Nusivylęs Zwibelkornas kasė skaudamą pakaušį. Staiga, pykčio perimtas, pašoko, įsibėgėjo ir dėjo galva į sieną, norėdamas užsimušti. Penkmetinį planą vykdant statyto namo siena išvirto ir jis įgriuvo į kaimyno butą. Ten kilo panika. Išklaušę Zwibelkorno bėdą, jie visai bandė jį nuraminti. Davė atsigerti šalto vandens ir vaišino tik ką iš HO krautuvės atsineštais sovietinių vežių konservais. Zwibelkornas ištuštino visą dėžutę ir netrukus, be ypatingų pastangų, užmigo... amžinai.

KANDI KAIMYNE

— Kad žinotum, tamsta, kaip mane vyras myli, kaip užsidedęs dirba, kai galvoja apie mane.

— O taip! Aš mačiau kaip jis vakar plovė lėkštes...

APGAVIKAS LAIKRODIS

Jis užtruko per ilgai su draugais ir, kaip ir visada, įmetė. Jau buvo trečia valanda ryto, o žmonai buvo pažadėjęs grįžti 11-tą.

Ką dabar daryti? Kas dabar bus? Sugrūbusiais pirštais susigrabinėjo kišenėje raktą, atsargiai atsirakino duris ir pirštų galais stypčiodamas, šliti nedamas, per koridorių eidamas nusirengė, ir pradėjo laiptais lipti į viršų. Ir čia vėl naujas nuotykis. Kai jis pasiekė laipto vidurio aikštelę, laikrodis tris kartus sukukavo. Tą svarbią akimirką protas nuskaidrėjo ir gimė sumanymas... Kai laikrodis nutilo jis pats tęsė kukavimą iki vienuolikai. Nusprendė esąs gudrus kaip lapė...

Jis pabaigė nusirengti ant tos aikštelės ir spirtai įjėjęs į miegamąjį išlydo į lovą. Žmona net nesukrutėjo.

Kitą rytą bėpusryčiaujant ji sakė: — Reikia daryti ką nors su tuo laikrodžiu.

— Kodėl? — klausia jis, juk jis gerai laiką rodo.

— Aš nežinau, kas su juo pasidarė, — tęsia ji toliau, — bet jis paskutiniu laiku pradėjo keistai elgtis. Pagalvok tik, kas atsitiko vakar naktį, kai aš gulėjau ir tavęs laukiau! Jis tris kartus sukukavo, po to sužakšėjo, nusikeikė, ir kukavo dar keturiolika kartų...

NUSINEŠĖ VELNIAS

Vokietijoje, Bolchwart miestelyje, netoli nuo Harlingen, gyveno stalius, kyris mėgo išgerti ir dažnai pasigerti. Turėjo blogą keiksmo įprotį visada sakyti: "Tenusineša mane velnias!" Šv. Jono dienoje grįžo namo girtas kaip visada. Žmona paklojo divoną ir paguldė jį ant žemės. Štai apie vidurnaktį prisistatė velnias išpildyti jo pageidavimą: nusinešti. Velnio pakviestas sekti, išsigando, bandė teisintis, bet velnias buvo rimtai atėjęs jo pasiimti ir nemanė palikti. Negalėdamas kitaip paimti jo sielos, padegė divoną, sudegindamas kartu ir stalių.

(Darb.)

NEBĖRA PRASMĖS

— Ar tu, Maryt, vis dar lankai tą jauną gydytoją?

— Ne.

— Kodėl?

— Pasirodo, jis susižiedavęs...

RETA PASLAPTIS

Paryžiuje mirė turtinga ponija, palikdama testamentą, kuriame buvo prašoma po jos mirties atidaryti antgajį krūminį dantį iš kairės. Tą nemaloną operaciją atliko tarnaitė dideliai nustebdama, kada iš danties iššoko nuostabus deimantas. Tuojau iššoko ir tolimiausi giminės atimti iš tarnaitės deimantą.

* Tik 200 milijonų gyventojų esą dabar Sovietų Sąjungoje, o buvo visą laiką manoma, kad 220 mil. Karas sumažinęs gyventojų skaičių apie 40 mil. 1939 paskutinio surašymo metu būvę 170 mil.

VILKĄ PASAMDĖ AVINO SAUGOTI

Trockio našlė prašė Maskvą atitaisyti jos vyro ir sūnaus garbę. Ryšium su tokią žinia įdomūs yra lenko Mark Zborovskio pareiškimai Senato vidaus saugumai komisijai.

Vasario 29 d. jis pasakojo esąs kilęs iš Lenkijos, buvęs palankus komunistinėm idėjom. Studijuodamas Paryžiuje 1933, jis buvo paskirtas saugoti Trockio sūnaus, kuris ten vadinosi Leon Sedov. Jaunajam Trockiui ten grėsė, kaip ir jo tėvui, Stalino persekiojimas. Tačiau nei Sedov nei visas antistalininis komunistų sąjūdis nežinojo, kad tas saugotojas Zborovskis buvo Sovietų NKVD agentas, įfiltruotas į tą sąjūdį.

Agentu jis virto, susipažinęs su sovietiniu pareigūnu, kuris jį ragino repatriuoti. Po tolesnės pažinties, jis buvo užverbuotas įsifiltruoti į Trockio priešų eiles ir apie juos pranešinėti. Jis pranešinėjęs tada apie jaunąjį Trockį ir apie gen. W. Krivitskį. Tačiau prieš jų nužudymo neprisidėjęs. (Jaunasis Trockis paslaptinai mirė

ligoninėje; spėjama buvo nunuodytas; jo mirties paslaptis buvo užtrinta, niekad neišaiškinta). Pats Zborovskis nuostoj nuoširdžiau bendradarbiavęs su NKVD 1938 m. po valymų Rusijoje. Jis atvyko į Ameriką 1941 m., bet ir čia dar davinėjęs Sovietams bereikšmius raportus. Jo visą praeitį išaiškino FBI tik 1954, ir tada jis ėmęs su ja "kooperuoti".

(Darb.)

Mirties laukia jau 8 metai

C. Chesman pagarsėjo dviem dalykais: už grobimą ir kitus nusikaltimus jis buvo nuteistas 1948 mirti ir ta bausmė jam lig šiol neįvykdyta. Jis surado būdą jai atidėti. Bet kalėjime per tą laiką parašė romaną iš savo gyvenimo "Mirties kamera 2455", kuris buvo pripažintas Amerikos "bestselleriu". Dabar byla paskirta vėl pagnrinėti. O tuo tarpu jis baigia rašyti jau ir trečią veikalą.

IŠ VISUR IR

APIE VISKĄ

* Nuo 1775 iki 1955 visuose karuose, kuriuose dalyvavo Amerika, amerikiečių žuvo 1,130,393. Daugiausia žuvo antrajame pasauliniame kare — 407,828. Bet daugiau žuvo autostradose, automobilių nelaimėse — nuo 1900 iki 1955 žuvo 1,149,414.

* Keliaujant ir turint amerikonišką dolerį pigiausia ir brangiausia pragyventi yra pietų Amerikos valstybėse. Jeigu pragyvenimą Washingtono žymėsimė 100, tai Bolivijoje bus 36,7, Chileje 62,8, Meksikoje 72,6, toliau jau Airijoje 85,6, Graikijoje 88,1, Brazilijoje 89,2, Ispanijoje 91,8, Vokietijoje 93,9, Austrijoje 98,9. Tai vis pigiau kaip Washingtono. Bet daugelyje kitų valstybių išeina brangiau: Anglijoje 107, Portugalijoje 110,2, Švedijoje 113,6, Šveicarijoje 117,6, Italijoje 126,0, Francūzijoje 140,9, Turkijoje 176,4 ir brangiausia Venezueloje 187,2.

* Amerikos santuokų 17% baigiasi teismuose divorsais; daugumas po penkerių ar mažiau metų.

* Persioje savaitė turi tris šventadienius, nes penktadienis musulmonų šventa diena, šeštadienis žydų, sekmadienis krikščionių.

* Jūros banga vidutiniškai esanti 12 pėdų dydžio. Tačiau laivas "U.S.S. Ramapo" kelionėje iš Manilos į San Diego, kada buvo audra su 78 rylių vėjo stiprumu, 1953 išmatavo ir rado bangą 112 pėdų aukščio.

* Sunkiausias žmogus, medicinos dokumentuose įrašytas, buvo Miles Darden iš šiaurės Carolinos, miręs 1857. Jis buvo 7 pėdų 8 colių aukščio ir svėręs per 1000 svarų. Sunkiausias žmogus tarp gyvųjų esąs R.E. Hughes Illinois — 6 pėdų aukščio ir 946 svarų svorio; jo talija — 9 pėdos ir 1 colis. Jis gimė jau 11 svarų.

* Keliauti Amerikoje pavojingiau per kaimą nei mieste, nes 1954 nelaimių nutiko miestuose 9000, o už miestų 27,000.

* Amerikoje yra pusantro milijono žmonių pavarde Smith.

* Amerikos biuruose santykis tarp vyrų ir moterų skaičiaus 1890 buvo 8:1, dabar 1:3.

* Iš dešimties amerikiečių, keturi rūko cigarus.

* Iš Hollywoodo žvaigždžių, kurios filme rodosi su "minko" kailiais, tik 13% turi nuosavus.

* Amerikiečiai turi apie 110 milijonų radijo aparatų, arba apie 47% to, ką turi visas pasaulis. Tūkstančiai amerikiečių tenka 701 aparatas, tūkstančiui anglų 277. Televizijos aparatų yra 32 milijonai; tūkstančiui gyventojų 192 aparatai; Anglijoje tik 94. Tūkstančiui asmenų Amerikoje tenka 310 telefonų. Tačiau, telefonu kalbama daugiausia Kanadoje, kur kiekvienam išeina per metus po 459 sykius, o Amerikoje 368, Anglijoje 67.

* Povandeninių laivų, atomais varomų, Amerika iki metų galo žada turėti 9; "Nautilus" jau padarė 26.000 mylių be remonto ir kuro papildymo. Naujas laivas turės "Sargo" vardą.

Įspėjo svečius, kad eigtusi mądingai

Anglijos parlamente vasario 27 debatuose dėl užsienio politikos ministras Edenas atsiskaitė su Sovietų Sąjunga vadais, kurie gyrėsi komunistų partijos kongrese, jog būsiamasis atominis karas galės būti pergventas Sovietų, bet jo nepergyvens kapitalistiniai kraštai. Edenas pavadino tuos tvirtinimus "fantastiniais". Tokia propaganda kenkiaanti pačiai Sovietų Sąjungai, nes atominės bombos lygiai grąsūs socialistinius miestus kaip ir kapitalistinius. O dėl kolonizmo Edenas priminė — tai daugelis žmonių nuoširdžiai įsitikinę, kad Sovietų Sąjunga yra palikusi viena iš svarbiausių kolonialistinių valstybių. "Ar kuris nors iš sovietinės vyriausybės sutiktų, kad Baltijos valstybės būtų laisvi, nepriklausomi kraštai?"

Tokia Edeno kalba aiškinama kaip noras pasakyti Bulganinui ir Chruščiovui, kurie atvykę į Angliją bedandžio mėnesį, kad jie neperžengtų ribų savo elgesiu.

Užs. reik. ministeris S. Lloyd priminė, kad po Korėjos karo pavojingiausia galimo karo vieta yra viduriniai rytai. Ten karą kursto Sovietų pristatomi ginklai.

KNYGOS

"Australijos Lietuvis" Leidykloje, 35 Cator St., Hindmarsh, SA, gaunamos šios knygos (kainos su persiuntimo išlaidomis):

Saliamonas Antanaitis — ARCHIMEDAS, DIDYSIS GRAIKŲ MOKSLININKAS. 183 psl. Kietais viršeliais, 20/-
Alė Rūta — NUNESK, UPELĖ, ŽASŲ VARGUS, aštuonių vaizdėlių rimuotas vaidinimas vaikams, kietais viršeliais, gausiai iliustruota 10/-

Prel. Dr. F. Bartkus — PAZVELKIME I MARIJĄ. Trumpas švč. Marijos gyvenimas, 260 psl. Kietais viršeliais 29/-

A. Vaičiulaitis, PASAKOJIMAI, rinktinės novelės, su prof. J. Brazaičio įvadu apie Vaičiulaitio kūrybą, drobės viršeliais, su dail. T. Valiaus dviejų spalvų aplanku, rekomenduotina jaunimui, kaina 38 šil.

F. E. Sillanpaa, SILJA, romanas, už kurį autoriui buvo paskirta Nobelio premija, vienas iš puikiausių suomių literatūros veikalų, drobės viršeliais, su dail. V. Palio dviejų spalvų aplanku, rekomenduotina jaunimui, kaina 32 šil.

J. Kėkštas, ETAPAI, rinktinė poezija, pasijyminti tematikos gilumu ir formos išbaigtumu. Autorius yra vienas iš nedaugelio lietuvių, kuriam pasisekė ištrukti iš Sibiro ir pasiekti laisvuosius vakarus. Knyga su drobės viršeliu ir dail. K. Janulio dviejų spalvų aplanku, kaina 16 šil.

D. Pilla — SIELA UŽ SIELĄ, apysaka, kietais viršeliais, 306 psl. 19/0

Nelė Mazalaitė — APVERSTA VALTIS, novelės. 199 psl. 7/0

Juozas Švaistas — ELDORADO, novelės, kietais viršeliais, 150 psl. 9/9

Dr. Pr. Gaidamavičius — ISBLOKSTASIS ŽMOGUS, benamio likimo perspektyvos, 278 psl. 16/-

J. Jankus, NAMAS GEROJ GATVĖJ, romanas, laimėjęs 1954 m. LRD-jos premiją, vienas iš geriausių tremtyje pasirodusių mūsų literatūros veikalų, drobės viršeliai, su dail. A. Bielskio trijų spalvų aplanku, kaina 32 šil.

Marija Radzevičiūtė — ŽEMELĖ SVENTOJI, romanas, 183 psl., 6/6, ger. pop.8/6

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

NAUJA STUDENTŲ VALDYBA

Adelaidės Lietuvių Studentų Sąjungos visuotiniame susirinkime išrinktoji nauja valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkas — R. Urmonas, išdėininkas Algis Jankauskas ir sekretorė E. Petrikaitė. Šiais metais Adelaidės universitete studijuoja 24 lietuviai studentai.

APYLINKĖS VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Adelaidės Apylinkės lietuvių visuotiniame susirinkime išrinktoji valdyba pareigomis taip pasiskirstė: pirmininkas — Stasys Čibiras, sekretorius V. Jankauskas, išdėininkas — A. Jucius, kultūros reikalų vadovas — J. Stepanas ir valdybos narys Reivytis. Valdybos adresas: Box 1296L, GPO, Adelaide, SA.

Sydney

ALB CABRAMATTOS APYL. SUSIRINKIMAS

Kovo 11 d. Cabramattoje, Mt. Pritchard bažnyčios salėje, tuoj po pamaldų įvyko ALB Cabramattos Apylinkės metinis susirinkimas. Susirinkimui pirmininkavo p. V. Skrinška, sekretoriavo p. J. Veteikis. Buvusios valdybos veiklos apžvalgą padarė p. A. Skirka. Revizijos Komisijai savo darbo dar nebaigus, apyskaita bus padaryta artimiausiu laiku. Savaitgalio mokyklos reikalui pranešimą padarė p. A. Skirka ir mokyklos vardu — p. Cinišenė. Naujon valdybon, po karštų diskusijų dėl kandidatūrų atsiėmimo, kurių išklaušius keliems ir buvo leista jas atsiimti, slapto balsavimu išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: V-bos pirm. — N. Cinišas, vicepirm. — Ed. Migevičius, sekr. — V. Bitinas, išd. — p. Vazgelevičius, švietimo vadovas — J. Veteikis.

Revizijos Komisiją išrinkti: p.p. Z. Staigirdas, P. Ambroza, P. Kligys.

Naujosios valdybos nusistatymas: kuo skubiausiai laiku surasti patalpas savaitgalio mokyklai (dėl šios priežasties kuriam laikui užsidarė gražiai veikusi Cabramattos savaitgalio mokykla su maždaug 30 mokinių), šelpti Vokietijoje likusius tautiečius, remti lietuviškąją spaudą ir ruošti kiek galint daugiau vakarų.

Susirinkimas užbaigtas Tautos Himnu.

Šiame susirinkime, antrajame iš eilės (pirmasis, šauktas prieš 4 savaites, dėl mažai dalyvavusių tautiečių skaičiaus neįvyko), dalyvavo per 40 tautiečių. Paskutiniam dalyvavimui Cabramattos Apylinkės V-bos kvietime į susirinkimą buvo rašo-

ma, kad: "... atvykus vėl labai mažam tautiečių skaičiui, kadangi esamos Apylinkės Valdybos kadencija yra pasibaigusi, bus sprendžiama apylinkės likvidacija." Į tai diskusijų metu p. N. Cinišas savo žodyje pareiškė, kad tol, kol Cabramattoje gyvens bent vienas lietuvis, apie jokią apylinkės likvidacinį klausimą negali būti kalbama. (J.-Z.)

NETEKOME DAR VIENO TAUTIECIO

Kovo 10 d. per Sydneyaus lietuvių koloniją perskrido liūdna žinia, kad kovo 9 d. St. Vincent's ligoninėje, Sydneyje, pusantro mėnesio pasirgęs mirė veiklus šios kolonijos tautietis Kazimieras Čelkys, gimęs 1909 metais. Lietuvoje dirbęs kaip pašto tarnautojas. 1949 m. atvykęs į Australiją apsigyveno Sydneyje. Čia reikišė kaip aktyvus bendruomenės ir M. Liet. Bičiulių S-gos narys.

Kovo 12 d. palaidotas Rookwoodo kapinėse, dalyvaujant, be artimųjų, gausiam būriui tautiečių. Religines apeigas atliko kun. P. Butkus.

Paliko žmoną ir 2 dukras.

TARPTAUTINĖS SKAUTŲ VARŽYBOS

Kovo 25 d. Iš Už Geležinės Uždangos Esančių Kraštų Skautų Komiteto Sydneyje iniciatyva, Ingelburne, ukrainiečių skautų žemėje, ruošiamos skautų-ėių varžybos iš šių dalykų: morzės, pirmosios pagalbos, duonos kepimo (gali būti įjungtas ir virimas), mazgų rišimo, ugnies kūrimo, kimo žaidimo, šaukštų lenktynių, miško lenktynių, dainų ir uniformos tvarkingumo.

Šiose varžybose be lietuvių dar dalyvaus ukrainiečių, rusų, čekoslovakų, estų ir latvių skautai. Lietuvius atstovaus D.L.K. "Kęstučio" ir "Živilės" skautų-ėių draugės.

Syky šis sąsąskrydis bus ir oficialios išleistuvės į JAV išvykstančiam čekų skautininkui Vlodo Bolejkai, daug pasidarbavusiam šio tarptautinio skautų — tremtinių k-to sudarymu, bei tarp kito ko — vienam nuoširdžiausių lietuvių skautų bičiuliui. B. Z.

PADEKA

Visiems adelaidiškiams, priėmusiems Melbourne Liet. Teatro grupės narius ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie gastrolių pravedimo nuoširdžiai dėkoja

ALTM Grupė

PADEKA

Ponui Vladiui Morkiui taip sėkmingai pašalinusiam mūsų dukrelei Giedrei polio pasekmę nuoširdžiai dėkojame

G. ir B. Straukai

PO SVETIMU DANGUM

(Tąsa iš 5 psl.)

nesuvokiama. Kaip Indijos skautai galėjo pagerbti tuodu asmenis, kuriems tenka tiek daug atsakomybės už visas dabartinio šimtmečio žmonijos negeroves. Primenama, kad tie "garbės nariai" yra dabartiniai Sovietų S-gos vadovai, o ir praityje buvę įtakingi valdžios pareigūnai, yra tiesioginiai atsakingi už Estijos, Latvijos, Lietuvos ir kt. Europos kraštų pavergimą. Vien tik iš Lietuvos už nenorą nusilenkti sovietiniams imperialistams ištremita apie 700.000 asmenų, kurių tarpe buvo daug garbingų skautininkų. Sovietų režimas okupuotuose kraštuose yra neišvaizduojamas civilizuoatam žmogui. Tenai pagrindinės žmoniškumo teisės, taip atydziai kituose kraštuose ir pačių indų žemėje puoselėjamos, yra paneigtos milijonams pavergtųjų. Pagaliau ir skautų sąjūdis yra ten uždraustas. Šimtai Lietuvos skautų ir jų vadų buvo išžudyti, kai Sovietų S-ga 1940 m. jėga okupavo Lietuvą. Lietuviai skautai yra labai nustebinti Indijos skautų elgesiu, nes tie asmenys nusikalto kiekvienam skautiškosios ideologijos nuostatui.

Laiškas baigiamas mūsų skautų giliu apgailėstavimu dėl tokio Indijos Skautų S-gos veiksmo.

* Skautų Seserijos Vadijos Užsienio Skyrus ruošia reprezentacinį leidinį apie Lietuvą ir jos skaites, kurį išsiuntinės Pasaulinio Skautų Biuro narėms. Tas leidinys bus išsiuntinėtas dar prieš pasaulinę skautų vadovų konferenciją.

Kvietinas visiems

Lietuvių Kultūros Fondo Melbourne Skyriaus Valdyba kviečia tautiečius į šauanų 1956 metų

SPAUDOS BALIŲ

ruošiamą šeštadienį, balandžio mėn. 7 d.

Prahram Town Hall

Pradžia 7 valandą.

Gros B. Zabelos kapela. Veiks Soc. Globos Moterų D-jos gausus bufetas. Baliauje bus galima sugauti tikrą ir spaudos antį...

Kvietimai gaunami pas E. Žizmaraitę, telefonu užsisakomi pas V. Baltutį — MX 1028 ir balius metu įeinant LKF Melbourne Sk. Valdyba

Sveikinimas iš Amerikos

Dr. jur. Eduardas Jansonas su Ponia prieš Kalėdas išvykę iš Adelaidės į USA atsiuntė per "Australijos Lietuvis" Redakciją visiems Bendradarbiams ir Prieteliams nuoširdžiausius sveikinimus Velykų švenčių progą.

Atsiprašo, kad dėl susidėjusių aplinkybių negalėjo visiems Prieteliams parašyti laiškų, bet praneša, kad dabar gyvena adresu:

Dr. E. J. Jansonas, 73 Rigdwood Ave. Brooklyn 8. N.Y. USA

Jeigu iš Gerb. Prietelių ar Tautiečių norėtų kokį konkretų klausimą dėl emigracijos ar kito išsiaiškinti prašo rašyti virš minėtu adresu. Mielai patars ir atsakys, o apie bendrybes ir Amerikos gyvenimo būdą žada vėliau parašyti mūsų laikrašty.

PADEKA

DIDZIAI GERBIAMI LIETUVIAI

Aš, Ona Jasinskienė, širdingiausiai dėkoju už piniginę dovaną, kurią gavau per Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirm. p. D. Gronį, 20 markių. Tik esu labai nustebus, iš kur gavo mano adresą, be to, aš visai nepažįstama su ponu daktaru Groniu. Aš prasirgau Gautingo sanatorijoje šešerius metus. 1953 m. balandžio 27 buvau atleista iš sanatorijos ir apgyvendinta mažam kaime, Vokietijos užkampy. Aš čia gyvenu vienintelė lietuė tarp įvairių tautybių. Savo kalbos visai negirdžiu. Gavus 20 markių nusipirkiau anglių, man tik ir vaidenasi anglis, nes apie geresnį kąsnį neįmanoma ir pagalvoti. Siemet žiemelė, apsaugok Dieve, kuone sušalau. Dabar, ačiū Dieviui, 3 diena kaip lietus lyja, ir sniegas sutirpo. Tikiuosi, kad greitai bus vasara, nerūpės pečių kurenti.

Dar kartą dėkoju už brangią dovaną. Linkiu geriausios Dievo malonės Jums visuose reikaluose, o labiausiai sveikatos.

Ona Jasinskienė

Desching bei Ingolstadt,

Siedlung Bl. 3, Zimmer 12., W. Germany

INFORMACIJOS

PRASOME AUKOS V. BIRŽISKAI LAIDOTI

Prof. Vaclovui Biržiškai Laidoti Komitetas, sudarytas iš daugelio Chicagos lietuvių organizacijų atstovų, yra atlikęs daug darbų, susietų su prof. Vaclovo Biržiškos laidotuvėmis, ir surinkęs nemažą aukų šiam reikalui.

Tačiau šis Komitetas laikys savo įsipareigojimus baigęs tik tada, kai iš surinktų aukų atlygins su liga ir laidotuvėmis visas susietas išlaidas ir šiam lietuvių tautos nuspelniusiam mokslininkui pastatydins nors kuklų antkapį.

Chicagos lietuvių visuomenė labai gausiai lankė velionį koplyčioje, suteikdama paskutinę pagarbą. Atskiri asmenys ir organizacijos, ligos ir laidotuvių išlaidoms apmokėti, dosniai aukojo.

Nors Tautinės Kapinės davė nemokamai sklypą velioniui palaidoti, Laidotuvių Direktorių ponas Ridikas visą patarnavimą taip pat nemokamai atliko, tačiau dar trūksta lėšų užsibrėžtą tikslą įvykdyti — baigti susidariusias skolas išmokėti ir pastatyti antkapį.

Todėl Komitetas drįsta kreiptis į gausų prof. Vaclovo Biržiškos buvusių mokinių, studentų, gerbėjų, kolegų bei pažįstamų būrį, į jautrios širdies tautiečius ir prašyti prisidėti auka šiam reikalui ne tik čekiais, bet ir kitų kolonijų lietuvių.

Visos gautos aukos bus paskelbtos spaudoje, o vėliau visa išlaidų apyskaita bus specialios revizijos komisijos patikrinta ir viešai paskelbta.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu:

Prof. Vaclovui Biržiškai Laidoti Komitetui, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., USA

Prašomas atsilepti

JUOZAS GESIČNAS.

Jam yra laiškas iš Lietuvos, Vyžuonų pašto. Kreiptis: Rev. T. Palis, 1100 Santa Cruz Ave., Menlo Park, Calif., USA

Tuoju įsigykite

PROSPER MERIMEE NOVELĖ

LOKYS

Šioje novelėje žymusis prancūzų rašytojas pasakoja apie Zemaitijos grafo Semėtos šeimos tragediją. "Lokys" gaunamas "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh S.A. ir sekmadieniais prieš pamaldas ir po pamaldų lietuvių parapijos bažnyčios salėje. Kaina 5 šilingai (siunčiant paštu 5/6).

Pasitirinkime, ar nelikom kuo skolingi tėvynei Atsiteiskime, aukodami lietuvių namams.

Sportas

KREPŠINIS

TAURAS — WEST TORRENS 52-50

1956.3.22 — Tauras paskutinėse vasaros krepšinio turnyro rungtynėse, antrame rate, atsirevanšavo savo priešiui, prieš kuriuos pralošė pirmame rate, nes neturėjo pilno sąstato.

Šiose rungtynėse Tauras nebuvo visiškai pavojuje ir visą laiką rungtynes vedė savo naudai. Priešas paskutinėse minutėse, laimės lydimas, padarė visai netikėtų metimų ir sušvelnino rezultata. Taškus pelnė: Ignatavičius 23, Petkūnas 10, Jaciūnskis 8, Alkevičius 5, Gurskis 4, Kitas 2.

Tauras šiame turnyre surinko daugiausia taškų — 24. Antroji buvo Nth. Adelaide su 20 taškų. Reiktų tikėtis, kad finalinėse rungtynėse laimės meisterio titulą.

Jauniai Vytis — Postal Institute 55-39

1956.3.20. — šių rungtynių laimėjimas Vytiečiams davė progos pakliūti į ketvirtą ir žaisti pusfinaluose, o gal net ir finale?

Taškus pelnė: Petruška 14, Lapšys 12, L. Urmonas 10, Stankevičius 9, R. Urmonas 7, Pocius 3.

Moterys Vytis — Marion 13-12

1956.3.21. — Vytietės paskutinėse vasaros turnyro rungtynėse nugalėjo sau lygias varžoves be didesnio vargo, nes visą laiką rungtynes vedė savo naudai.

Taškus pelnė: Gumbytė 6, O. Kelertaitė 2, M. Kelertaitė 2, Visockienė, Užubalytė ir Damasevičiūtė po 1.

Vasaros turnyre daugiausia taškų pelnė komandai Gumbytė — 67, Užubalytė — 52, O. Kelertaitė — 49.

Vasaros turnyre moterų komanda sužaidė 14 rungtynių, laimėjo 3, pralošė 11, krepšių pelnė 226, gavo 381. Taškų pelnė 6 ir užėmė prieš paskutinę vietą.

Edas

ALŽIRO SUKILĖLIAM ARBA — ARBA

Prancūzijos min. pirm. Mollet įspėjo Alžyro sukilėlius: arba tegul jie padaro paliaubas, ir tada trijų mėnesių laikotarpį bus rinkimai, arba sukilimas bus malšinamas visu griežtumu. Į Afriką būsių sutelkta apie 35.000 kariuomenės.

100 ŪKININKŲ IŠ LIETUVOS Į SIBIRĄ

Masikos spauda rašo, kad iš Lietuvos vėl "savanoriais" išvyko 100 ūkininkų šeimų į Petropavlovską šiaurės Kazachstane.

LĒKTUVAI PO 5-10 METŲ

Keleiviniai lėktuvai, varomi raketom, turės 10.000 mylių greitį per valandą. Nuo kranto iki kranto per Atlantą kelionė truks 25 minutes. Skris 100 mylių aukštyje. Tokie lėktuvai būsių po 5-10 metų.

PADEKA

Parėmusiems mane pinigine auka ir geru žodžiu ligos metu, tariau širdingiausiai ačiū Moterų Sekcijai ir šioms Gerb. Tautiečiams: p. Juciams, Budriams, Šatku, Mikeliūnams, Šereliams, Norkūnui, Dainavičienei, Keršiui Jonušauskui, Tirmams, Sliužui, Vokietiečiams, Varnams, Gailiūsiui, Karpui ir visiems kitiems.

Teaušta linksmas ir laimingas šv. Velykų rytas!

J. Spačkauskas

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Mykolas Biržiška — SENASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS. Vardų ir veikalu atranka. Išleido Nida, Londone, 176 psl.

J. Gliuda — RAIDŽIŲ PASELIAI, beletristika. Aplankas dail. Broniaus Murino. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas JAV-bėse. 1955m. 308 psl. Kaina 3 dol.

MOTERIS, Nr. 1(2) 1956m. sausis-kovas, Leidžiamas kas trys mėnesiai. Red. Stasė Prapuolenytė. Redakcijos adresas: 194 Charlton Ave. W., Hamilton, Ont. (Canada); Administracijos adresas: 46 Delaware Ave., Toronto, Ont. (Canada). Numeris kaina 75 centai, metams 3 dol. Australijoje žurnalas gaunamas: V. Vaitiekūniene, 2 Schofield St., Essendon, Vic.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

PRENUMERATA: metams £2.10. 0, pusei — £1. 6. 0. Atskiro numerio kaina 1/3. Užsienin kaina ta pati. SKKELBIMAI: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

SMULKOS SKELBIMAI: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus.

Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0. ADRESAS: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, HINDMARSH, S. A.

THE AUSTRALIAN-LITHUANIAN The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed by National Press, 35 Cator St. Hindmarsh. Tel. LU 5827